

N A J W Y Ż S Z A I Z B A K O N T R O L I

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

P/06/047

KGP/41012/06

Nr ewid. 4/2007/P06047/KGP

Informacja o wynikach kontroli działalności Agencji Rozwoju Przemysłu SA w zakresie restrukturyzacji polskiego przemysłu

W a r s z a w a c z e r w i e c 2 0 0 7 r .

Misją Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Wizją Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa.

Informacja o wynikach kontroli

działalności Agencji Rozwoju Przemysłu SA w zakresie restrukturyzacji polskiego prze- mysłu

Dyrektor Departamentu
Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Stanisław Jarosz

21 czerwca 2007 r.

Zatwierdzam:

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Jacek Jezierski

Warszawa, dniaczerwca 2007r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-xxxx-22-825-44-81
www.nik.gov.pl

Spis treści:

1.	WPROWADZENIE	2
2.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI	3
2.1.	Ogólna ocena kontrolowanej działalności.....	3
2.2.	Synteza wyników kontroli.....	3
2.3.	Uwagi końcowe i wnioski	5
3.	WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	7
3.1.	Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych.....	7
3.1.1.	<i>Charakterystyka stanu prawnego</i>	<i>7</i>
3.1.2.	<i>Uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne</i>	<i>11</i>
3.2.	Istotne ustalenia kontroli	13
3.2.1.	<i>Procedury działania ARP SA</i>	<i>13</i>
3.2.2.	<i>Finansowanie działalności pomocowej i restrukturyzacji.....</i>	<i>14</i>
3.2.3.	<i>Realizacja wniosków o udzielenie pomocy.....</i>	<i>14</i>
3.2.4.	<i>Realizacja celów udzielonej pomocy</i>	<i>17</i>
3.2.5.	<i>Nadzór agencji nad wykorzystaniem środków przez beneficjentów pomocy.....</i>	<i>17</i>
3.2.6.	<i>Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych</i>	<i>18</i>
3.2.7.	<i>Wyniki kontroli w 14 spółkach, którym udzielono pomocy</i>	<i>18</i>
3.2.8.	<i>Realizacja wniosków pokontrolnych.....</i>	<i>28</i>
4.	INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI	29
4.1.	Organizacja kontroli.....	29
4.2.	Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	30
5.	ZAŁĄCZNIKI	34
5.1.	Wykaz skrótów	35
5.2.	Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole	36
5.3.	Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli	37
5.4.	Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność.....	38
5.5.	Szczegółowe tabele i zestawienia liczbowe	40

1. WPROWADZENIE

Temat	Najwyższa Izba Kontroli z własnej inicjatywy przeprowadziła <i>kontrolę działalności Agencji Rozwoju Przemysłu SA</i>¹ w zakresie restrukturyzacji polskiego przemysłu. Została ona ujęta w planie pracy NIK pod nr P/06/047. ARP jest podmiotem gospodarczym działającym w formie spółki akcyjnej ze 100% udziałem Skarbu Państwa. Jednym z głównych celów statutowych Agencji jest wspieranie procesów restrukturyzacji finansowej polskich przedsiębiorstw i przekształcanie ich w efektywnie funkcjonujące podmioty, przystosowane do działania w warunkach gospodarki rynkowej. W tym celu Agencja udziela przedsiębiorcom pomocy w różnej formie (pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe, poręczenia, gwarancje, umorzenia należności, dokapitalizowanie, konwersja wierzytelności, działalność organizacyjno – doradcza, itp.), korzystając z różnych źródeł finansowania, w tym również zagranicznych.
Cel	Podstawowym celem kontroli była ocena działalności Agencji w zakresie wypełniania jej statutowych obowiązków dotyczących restrukturyzacji polskiego przemysłu. Ocena ta została dokonana poprzez analizę danych w następujących obszarach: 1) ocena narzędzi wspomagających procesy restrukturyzacyjne przedsiębiorstw, 2) ocena skuteczności wykorzystania pomocy udzielonej przez Agencję podmiotom gospodarczym poprzez badanie rezultatów tej pomocy w wybranych spółkach prawa handlowego, będących beneficjentami pomocy.
Zakres	Zakres kontroli obejmował kontrolę prawidłowości oraz kontrolę wykonania zadań (m.in. ocena skuteczności pomocy, sprawdzenie sposobu monitorowania skuteczności i efektywności pomocy). Kontrolą objęto funkcjonowanie Agencji w dziedzinie udzielania pomocy restrukturyzowanym podmiotom w latach 1999 – 2006 (I półrocze), w tym także długoterminowe skutki tego wsparcia. Skontrolowano Agencję Rozwoju Przemysłu SA, Hutę Stalowa Wola SA, Elektromontaż Export SA, Fabrykę Porcelany „Książ” SA w upadłości, Fabrykę Wagon SA w upadłości, ZSM Ursus Chełmno Sp. z o.o., Polskie Linie Oceaniczne SA, Celma Tools SA, Zakłady Mechaniczne Mesko SA, BieczDrew Sp. z o.o., Zakłady Wyrobów Uszczelniających i Termoizolacyjnych Polonit Sp. z o.o., Fabrykę Śrub i Elementów Złącznych Nowa Ormeta Sp. z o.o., Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o., Zakłady Produkcji Specjalnej Pionki Sp. z o.o., „GranMarCo” SA w upadłości.
Organizacja	Jednostką koordynującą badania kontrolne był Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji. Ponadto w kontroli uczestniczyły delegatury NIK w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Łodzi, Olsztynie, Rzeszowie, Warszawie i Wrocławiu. Kontrolę przeprowadzono od maja do listopada 2006 r.

¹ Zwanej dalej ARP lub Agencją.

2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność Agencji Rozwoju Przemysłu SA w zakresie restrukturyzacji polskiego przemysłu. Oszacowano, że w ponad 75% przypadków pomocowe działania Agencji przyniosły zamierzony skutek i uratowały byt gospodarczy podmiotów, które były beneficjentami tej pomocy lub doprowadziły do poprawy ich pozycji rynkowej. Krytyczna ocena dotyczy przede wszystkim nadzoru Agencji nad sposobem wykorzystania przez kontrolowane podmioty pomocy finansowej udzielonej przez Agencję, ze względu na poziom stwierdzonych nieprawidłowości w wymiarze finansowym.

W porównaniu do wyników poprzedniej kontroli działalności ARP, zakończonej w 2004 r.³, znacznej poprawie uległa przejrzystość funkcjonowania Agencji. Nastąpiło to w wyniku wprowadzenia nowych uregulowań prawnych dotyczących zasad udzielania pomocy publicznej i finansowania Agencji Rozwoju Przemysłu SA oraz regulacji wewnętrznych wdrożonych przez Agencję. Prawdopodobnie zrealizowano sześć zasadniczych wniosków pokontrolnych, dotyczących funkcjonowania Agencji, sformułowanych w wyniku poprzedniej kontroli NIK.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. Pozytywna ocena działań ARP wynika z osiągnięcia głównych celów pomocy publicznej w 11 z 14 kontrolowanych podmiotów (78,6%)⁴, mimo nieosiągnięcia przez nie założonych wskaźników ekonomicznych dotyczących wzrostu wielkości sprzedaży i poprawy rentowności. W tych 11 przypadkach udzielona przez ARP pomoc uratowała byt podmiotów będących beneficjentami tego wsparcia lub umożliwiła im działalność gospodarczą w okresie poszukiwania inwestora strategicznego. Stwierdzone znaczne rozbieżności pomiędzy planowanymi, a faktycznie osiąganymi przez spółki wynikami, były rezultatem przyjmowania zbyt optymistycznych założeń przy tworzeniu planów naprawczych i restrukturyzacyjnych - czasem wręcz nierealnych. Tak też było w trzech podmiotach, w których działania naprawcze i restrukturyzacyjne zakończyły się niepowodzeniem (upadłość „GranMarCo” SA w Nowej Rudzie i Fabryki Porcelany „Książ” Sp. z o.o., umorzenie postępowania restrukturyzacyjnego w PPH Elektromontaż-Export SA) [str. 17 *Informacji*].

2. W latach 2003-2005 Agencja została dokapitalizowana przez Skarb Państwa środkami w łącznej kwocie 1 124,6 mln zł, przeznaczonymi na pomoc publiczną na ratowanie i restrukturyzację dużych przedsiębiorców oraz pomoc dla

² Zastosowano czterostopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

³ *Informacja o wynikach kontroli działalności Agencji Rozwoju Przemysłu SA na rzecz wspierania wybranych podmiotów gospodarczych*, Warszawa, 28 czerwca 2005 r., Nr ewid. 195/2004/03006/KGP

⁴ Jako próg istotności wyznaczono dla tej kontroli powodzenie działań restrukturyzacyjnych w 75% podmiotów objętych kontrolą.

przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag odnośnie poziomu zaangażowania tych środków, które na 30 czerwca 2006 r. wynosiło 1 008,3 mln zł, tj. 89,7% kwoty powyższego dokapitalizowania [str. 14].

3. Na 404 wnioski o udzielenie pomocy, złożone w ramach wszystkich programów pomocowych, 161 wniosków zostało oddalonych z uwagi na niespełnienie wymogów formalnych. Z pozostałych: 51 wniosków zostało rozpatrzonych negatywnie, a 191 uzyskało decyzję pozytywną, z czego w sześciu przypadkach nastąpiło cofnięcie tej decyzji wobec niespełnienia dalszych wymogów przez wnioskodawcę. Spośród poddanych badaniu przez kontrolerów 46 umów pożyczek wszystkie były zgodne z obowiązującymi w ARP regulaminami i procedurami. Stosowane w Agencji procedury, regulaminy i zasady postępowania zabezpieczały niemal całkowicie realizację wymogów nakładanych przez przepisy prawa w zakresie udzielania pomocy przedsiębiorcom. Stwierdzone nieliczne uchybienia wskazują jednakże na potrzebę dalszego doskonalenia regulacji wewnętrznych w ARP [str. 14].

4. Najniższe oprocentowanie udzielonych przez Agencję pożyczek wynosiło 0,25 stopy kredytu refinansowego (2001 r.), najwyższe WIBOR6M + 6 punktów procentowych (2003 r.). W tym samym czasie udzielano pożyczek z różną stopą oprocentowania, nawet tym samym podmiotom. Obowiązujące regulaminy i zasady udzielania pomocy nie określały zasad różnicowania poziomu oprocentowania pożyczek, ani też nie wskazywały na ich dopuszczalność. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli sytuacja taka wpływała negatywnie na przejrzystość w sposobie traktowania podmiotów, którym udzielano pomocy, i sprzyjała możliwości wystąpienia zjawisk korupcyjnych [str. 16].

5. Z ogólnej kwoty 309 778 tys. zł i 180 tys. USD przekazanych 14 spółkom, środki finansowe w wysokości 23 887,5 tys. zł (7,7%) zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, zapisanym w dokumentach dotyczących przekazanej pomocy. W większości przypadków (kwota 22 606,5 tys. zł, tj. 95%) zmiany sposobu wykorzystania pomocy miały charakter celowy i gospodarny, jednak nie zostały zalegalizowane odpowiednimi zmianami w umowach ARP z beneficjentami pomocy, programach restrukturyzacji i biznesplanach [str. 17].

6. Negatywnie Izba oceniła wypłacenie drugiej transzy pożyczki dla Fabryki Porcelany „Książ” SA w kwocie 7,0 mln zł. Pracownicy ARP SA, nadzorujący postępowanie restrukturyzacyjne realizowane przez ten podmiot, niedostatecznie wykorzystali otrzymane informacje o występujących w restrukturyzowanej spółce nieprawidłowościach, oparli się na nierzetelnych informacjach Zarządu FP „Książ” SA i pozytywnie zaopiniowali udzielenie drugiej transzy pożyczki. Po 23 dniach od przekazania przez Agencję drugiej transzy pożyczki, Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, na wniosek Nadzorca Sądowego, uchylił układ zawarty przez Fabrykę Porcelany „Książ” SA z wierzycielami w postępowaniu naprawczym oraz ogłosił jej upadłość obejmującą likwidację majątku [str.22].

7. Nadzór pracowników Agencji nad realizacją procesów restrukturyzacyjnych i wykorzystaniem środków z udzielonych pożyczek polegał głównie na gro-

madzeniu i analizie sprawozdań beneficjentów i innych żądanych dokumentów. Działaniem niecelowym było zaniechanie przez ARP przeprowadzania bezpośrednio w spółkach systematycznych kontroli wykorzystania przyznanych środków finansowych. W badanym okresie tylko sporadycznie przeprowadzano takie kontrole - jedynie trzy z 14 kontrolowanych spółek posiadały dokumenty o jednorazowym przeprowadzeniu takiej kontroli (na 38 pożyczek udzielonych tym podmiotom). Kontrolowanie faktycznego sposobu wydatkowania przekazanych środków finansowych było utrudnione ze względu na brak w większości umów pożyczek zobowiązania pożyczkobiorców do utworzenia odrębnego rachunku bankowego lub subkonta dla przekazanych środków. Przyczyną tego stanu był brak odpowiedniego zapisu we wzorze umowy pożyczki. [str.17]

8. W porównaniu do stanu z czerwca 2004 r. poprawie uległa przejrzystość funkcjonowania Agencji. Wdrożono system komputerowy monitorowania i oceny sytuacji finansowej spółek z portfela ARP oraz procedury dotyczące trybu i kryteriów inwestowania w takich spółkach, a także wyboru ich władz [str. 13].

Proces doskonalenia działań mógł postępować jednak sprawniej, gdyż dokonywane zmiany personalne w składzie Rady Nadzorczej oraz Zarządu ARP opóźniły wprowadzenie do *Regulaminu Organizacyjnego* dalszych zmian. Miały one wynikać m.in. z audytu prawno-organizacyjnego Agencji, w tym oceny organizacji pracy i stosowanych procedur, dokonanego przez firmę doradczą w listopadzie 2005 r. [str. 13].

9. Efektem finansowym kontroli (poza wymienionymi powyżej w pkt. 5 i pkt. 6) było ujawnienie wystawienia nierzetelnych faktur, dotyczących fikcyjnych transakcji kupna i sprzedaży wyrobów porcelanowych przez osoby zatrudnione m.in. w FP „Książ”. W zakresie opisanych powyżej transakcji dokonano jednego przelewu ze środków FP „Książ” na kwotę 1 000 tys. zł na rzecz Porcelany Śląskiej Sp. z o.o. Kwota ta została zwrócona w okresie od lutego do czerwca 2004 r. [str. 40].

Ponadto kontrola wykazała nierzetelne dane w sprawozdawczości GranMarCo Sp. z o.o. w Nowej Rudzie z wykorzystania środków przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjnych na kwotę 1 319,7 tys. zł, z czego 1 122 tys. zł stanowiła kwota środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem przewidzianym w umowie [str. 21].

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, mimo poprawy przejrzystości funkcjonowania Agencji, widzi potrzebę dalszego doskonalenia i uzupełniania regulacji wewnętrznych, wspierającego zachowanie zasady jawności postępowania. W szczególności dotyczy to wprowadzenia ścisłych procedur ustalania oprocentowania udzielanych pożyczek. Biorąc pod uwagę, że ARP udzielając pomocy publicznej wykonuje zadania państwa, organy nadzorujące Agencję (Minister Skarbu Państwa i Minister Gospodarki) powinny rozważyć celowość zajęcia stanowiska w sprawie ustalania szczegółowych zasad i warunków udzielania pomocy.

Izba zwraca też uwagę, że zmiany personalne we władzach Agencji nie powinny opóźniać działań związanych z doskonaleniem jej organizacji i funkcjonowania.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu SA NIK wnioskowała o podjęcie następujących działań:

1. Podjąć działania w celu udoskonalenia procedur analitycznych w zakresie oceny prawidłowości i realności strategii gospodarczych i biznesplanów, które winne być obowiązkowo przedstawiane przez podmioty ubiegające się o pomoc finansową.
2. Wprowadzić zasadę obowiązkowej aktualizacji planów restrukturyzacji, umów pożyczek, a w razie potrzeby innej dokumentacji, w przypadkach wystąpienia akceptowanych przez ARP SA odstępstw w realizacji planów restrukturyzacji lub sposobu wykorzystania udzielanej pomocy.
3. Prowadzić i dokumentować z należytą starannością przeprowadzone kontrole sposobu wykorzystania środków pomocowych przekazanych przez Agencję przedsiębiorcom na ich restrukturyzację i bieżącą działalność gospodarczą.
4. Wprowadzić obligatoryjny wymóg stosowania wydzielonego subkonta lub rachunku bankowego dla obsługi przekazywanych środków pomocowych.

Wnioski pokontrolne skierowane do poszczególnych jednostek objętych kontrolą i sposób ich realizacji omówiono w pkt 4.2. *Informacji*.

3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. CHARAKTERYSTYKA STANU PRAWNEGO

Charakterystyka stanu prawnego przedstawiona poniżej dotyczy stanu prawnego obowiązującego w okresie objętym kontrolą.

Przed dniem 1 stycznia 2001 r. organy władzy publicznej miały w praktyce nieograniczone możliwości przyznawania przedsiębiorcom, zarówno kontrolowanym przez Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, jak też podmiotom prywatnym, pomocy ze środków publicznych, w tym na restrukturyzację przedsiębiorstw. Od 1 stycznia 2001 r. obowiązywały ustawy i akty wykonawcze do tych ustaw częściowo dostosowujące prawo krajowe do norm UE.

Ustawa o pomocy publicznej z 2000 r. Zgodnie z art. 4 pkt 1 *ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców*⁵ pomocą publiczną dla przedsiębiorców było przysporzenie, bezpośrednio lub pośrednio, przez organy udzielające pomocy korzyści finansowych określonym przedsiębiorcom, w następstwie którego uprzywilejowało się ich w stosunku do konkurentów, przede wszystkim w drodze dokonywania na rzecz lub za tych przedsiębiorców wydatków ze środków publicznych lub pomniejszania świadczeń należnych od nich na rzecz sektora finansów publicznych na podstawie odrębnych ustaw lub innego tytułu prawnego. W myśl art. 4 pkt 7 w zw. z art. 4 pkt 15 ww. ustawy **Prezes Zarządu ARP** był jednym z podmiotów mogących udzielać pomocy publicznej.

Wydane na podstawie art. 5 ust. 3 ww. ustawy *rozporządzenie Rady Ministrów z 20 lutego 2001 r. w sprawie określenia przypadków, w których dofinansowanie przedsiębiorców publicznych uznane będzie za pomoc*⁶ określało przypadki stanowiącego pomoc dofinansowania przedsiębiorców publicznych przez organ udzielający pomocy na warunkach odbiegających od normalnych praktyk inwestycyjnych stosowanych przez przedsiębiorców niebędących przedsiębiorcami publicznymi.

Ustawa o pomocy publicznej z 2002 r. Zgodnie z art. 2 ust. 1 kolejnej *ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców*⁷ pomoc publiczną dla przedsiębiorców stanowiło przysporzenie korzyści finansowych określonego przedsiębiorcy w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Przepisy ustawy stosowało się do pomocy udzielanej w dowolnej formie. Organem udzielającym pomocy był, w myśl art. 7 pkt 10 w zw. z art. 7 pkt 3, m.in. Prezes Zarządu ARP.

⁵ Dz. U. Nr 60 poz. 704 ze zm. Obowiązywała w okresie od 1 stycznia 2001 r. do 5 października 2002 r.

⁶ Dz. U. Nr 28, poz. 307. Obowiązywała w okresie od 19 kwietnia 2001 r. do 10 grudnia 2002 r.

⁷ Dz. U. Nr 141, poz. 1177 ze zm. Obowiązywała w okresie 6 października 2002 r. do 30 maja 2004 r.

Organ udzielający pomocy zobowiązany był wystąpić do UOKiK (jako organu nadzorującego) z wnioskiem o wydanie opinii o projekcie decyzji albo umowy, która miała stanowić podstawę udzielenia pomocy indywidualnej (art. 25 ust. 1). Pomoc nie mogła być udzielona do czasu wydania opinii o zgodności lub upływu terminu do jej wydania (art. 30).

Wydane na podstawie art. 2 ust. 3 ww. ustawy *rozporządzenie Rady Ministrów z 12 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych kryteriów uznawania za pomoc publiczną niektórych rodzajów przysporzeń na rzecz przedsiębiorcy*⁸ określało przypadki, w których uznawane za pomoc publiczną było przysporzenie korzyści finansowych na rzecz przedsiębiorcy, dokonane m.in. w formie: dokapitalizowania przedsiębiorcy, udzielenia gwarancji lub poręczenia, udzielenia kredytu lub pożyczki.

Szczegółowy sposób przeliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach, na równą jej wartość dotacji, wyrażoną w ekwiwalencie dotacji netto określało *rozporządzenie Rady Ministrów z 15 października 2002 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach*⁹.

Ustawa o restrukturyzacji niektórych należności od przedsiębiorców. *Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców*¹⁰ określała:

- warunki restrukturyzacji należności publicznoprawnych od przedsiębiorców;
- zasady ustalania należności podlegających restrukturyzacji i tryb postępowania restrukturyzacyjnego;
- warunki uzyskania preferencji podatkowych dla przedsiębiorców nieposiadających zaległości podatkowych.

Restrukturyzacją byli objęci przedsiębiorcy, o których mowa w przepisach *o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców*, w szczególności, którzy utracili zdolność do konkutowania na rynku, wyrażającą się zwłaszcza w znacznym stopniu: zmniejszeniem obrotów, nadmierną zdolnością produkcyjną, wzrostem zapasów, spadkiem zyskowności lub ponoszeniem strat, jak również wzrostem zadłużenia i brakiem możliwości uzyskania bankowych kredytów, poręczeń lub gwarancji (art. 1). Ustawy nie stosowało się do przedsiębiorców znajdujących się w likwidacji lub w upadłości (art. 3 ust. 1).

W przypadku, gdy wobec przedsiębiorcy zostało wszczęte postępowanie likwidacyjne lub upadłościowe, organ restrukturyzacyjny niezwłocznie wydawał decyzję o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego (art. 21 ust. 3).

Ustawa o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy. Zasady i warunki restrukturyzacji przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy, a także tryb postępowania w sprawach restrukturyzacji określiła *ustawa z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy*¹¹.

⁸ Dz. U. Nr 196, poz. 1653. Obowiązywało w okresie od 11 grudnia 2002 r. do 30 maja 2004 r.

⁹ Dz. U. Nr 186, poz. 1543. Obowiązywało w okresie od 23 listopada 2002 r. do 21 września 2004 r.

¹⁰ Dz. U. Nr 155, poz. 1287 ze zm.

¹¹ Dz. U. Nr 213, poz. 1800 ze zm.

Zgodnie z art. 3 przez restrukturyzację należało rozumieć wszczęcie i przeprowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego w celu przywrócenia przedsiębiorcy długookresowej zdolności do konkutowania na rynku. Mogła ona obejmować: zobowiązania cywilnoprawne według stanu na dzień 30 czerwca 2002 r., zobowiązania publicznoprawne na zasadach określonych w rozdziale 5 lub 5a ustawy, majątek i zatrudnienie.

Restrukturyzacją mogli być objęci przedsiębiorcy znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej, w rozumieniu art. 15 ust. 2 *ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców*, u których liczba osób świadczących pracę na podstawie stosunku pracy – na dzień 30 czerwca 2002 r. - przekraczała 1 000. Na mocy art. 11 i 12 Prezes Agencji mógł wszcząć postępowanie restrukturyzacyjne do 31 grudnia 2003 r., na wniosek przedsiębiorcy (lub jego organu założycielskiego – art. 14) złożony w terminie do 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy¹². Zgodnie z art. 4 w okresie obowiązywania ustawy przedsiębiorca mógł zostać objęty restrukturyzacją na podstawie jej przepisów tylko jeden raz. W celu wsparcia restrukturyzacji ARP mogła udzielać przedsiębiorcy objętemu restrukturyzacją pożyczek i poręczeń, przewidzianych w zatwierdzonym planie restrukturyzacji (art. 5 ust. 1). Prezes Zarządu Agencji, dla którego organem wyższego stopnia w zakresie decyzji wydawanych na podstawie tej ustawy był minister właściwy do spraw gospodarki, wykonywał funkcje organu administracji publicznej w zakresie zadań wynikających z ustawy. Minister właściwy do spraw gospodarki sprawował również nadzór nad wykonaniem ustawy (art. 9).

Prezes Agencji wydawał decyzję o restrukturyzacji, jeżeli z przedstawionych informacji i dokumentów oraz przeprowadzonych czynności wynikało, że postępowanie restrukturyzacyjne może doprowadzić do naprawy sytuacji finansowej przedsiębiorcy oraz przywrócić jego zdolność do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej.

Rozdział 4 przedmiotowej ustawy regulował obligatoryjną restrukturyzację finansową zobowiązań cywilnoprawnych, polegającą na zawarciu przez przedsiębiorcę ugody restrukturyzacyjnej, obejmującej wierzytelności cywilnoprawne. W rozdziale 5 uregulowano sposób restrukturyzacji finansowej należności publicznoprawnych, w rozdziale 6 określono restrukturyzację majątku, a w rozdziale 7 – restrukturyzację zatrudnienia.

Prezes Agencji wydawał decyzję o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego, jeżeli zostały wykonane plan restrukturyzacji oraz ugoda restrukturyzacyjna. Obowiązek wykonania ugody restrukturyzacyjnej nie dotyczył płatności odroczonej i rozłożonych na raty, przypadających po terminie wykonania planu restrukturyzacji (art. 43 ust. 1). Zgodnie z art. 45 ust. 1 Prezes Agencji umarzał postępowanie restrukturyzacyjne, jeżeli upłynął termin zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego określony w decyzji o restrukturyzacji, a przedsiębiorca nie wykonał planu restrukturyzacji lub ugody restrukturyzacyjnej. Na podstawie art. 45 ust. 2 Prezes Agencji mógł w określonych ustawą przypadkach, przed terminem zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego określonym w decyzji o restrukturyzacji, umorzyć postępowanie restrukturyzacyjne.

¹² Ustawa weszła w życie 24 grudnia 2002 r.

Prezes Agencji sporządza półroczne i roczne sprawozdania z realizacji postępowań restrukturyzacyjnych i kosztów tych postępowań oraz przedkłada je ministrowi właściwemu do spraw gospodarki oraz Prezesowi UOKiK - odpowiednio w terminie do dnia 31 lipca oraz w terminie do dnia 28 lutego następnego roku (art. 10 ust. 4).

Ustawa o pomocy publicznej z 2004 r. Uzyskanie przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w UE spowodowało, że pomoc udzielana przedsiębiorcom podlega ocenie pod względem zgodności z regułami wspólnego rynku. Od dnia akcesji organem nadzorującym udzielanie pomocy przedsiębiorcom w Polsce jest KE. Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 obecnie obowiązującej *ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*¹³ projekt programu pomocowego, projekt pomocy indywidualnej lub projekt pomocy indywidualnej na restrukturyzację oraz projekt pomocy udzielanej w ramach wyłączeń grupowych, podlegały notyfikacji KE, jeżeli o jej dokonanie wystąpi podmiot opracowujący program pomocowy lub podmiot udzielający pomocy.

Notyfikacji podlegała również istotna zmiana zatwierdzonego przez KE programu pomocowego, pomocy indywidualnej lub pomocy indywidualnej na restrukturyzację, dotycząca w szczególności wielkości pomocy, jej formy, przeznaczenia lub warunków jej udzielania (art. 9).

Art. 37 ustawy reguluje obowiązki informacyjne podmiotów ubiegających się o pomoc. Obejmują one zarówno pomoc *de minimis*, jak i pozostałe rodzaje pomocy publicznej. Zróżnicowanie w tym zakresie wynika z charakteru pomocy *de minimis*, której wartość podlega sumowaniu w okresie 3 lat oraz nałożenia na Prezesa UOKiK obowiązku przedstawiania Komisji szczegółowych informacji na temat udzielania pomocy *de minimis*. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie informacji o otrzymanej pomocy publicznej innej niż pomoc de minimis*¹⁴ reguluje obowiązki informacyjne podmiotów ubiegających się o pomoc innego rodzaju. Należy wskazać, iż realizacja ww. obowiązków informacyjnych została zagwarantowana poprzez wprowadzenie (w art. 37 ust. 5 ustawy) zakazu udzielania pomocy publicznej do czasu pełnego ich wykonania przez beneficjentów pomocy. Zakaz ten ma charakter bezwzględny, tzn. nie jest dopuszczalne warunkowe udzielenie pomocy publicznej.

*Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sprawozdań beneficjentów pomocy publicznej*¹⁵ normuje kategorie beneficjentów pomocy, właściwość organu któremu są składane sprawozdania, zakres obowiązku sprawozdawczego i okresy sprawozdawcze, terminy składania sprawozdań oraz ich wzór.

*Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach*¹⁶ zawiera szczegółowe zasady przeliczania wartości różnych form wsparcia na kwotę pieniężną odpowiadającą wartości pomocy udzielonej w formie dotacji.

¹³ Dz. U. Nr 123, poz. 1291 ze zm., w brzmieniu obowiązującym do 12 stycznia 2007 r. Ustawa weszła w życie z dniem 31 maja 2004 r.

¹⁴ Dz. U. Nr 191, poz. 1960.

¹⁵ Dz. U. Nr 194, poz. 1984.

¹⁶ Dz. U. Nr 194, poz. 1983.

Od 31 maja 2004 r. obowiązuje przepis, który nakłada na Ministra Skarbu Państwa obowiązek corocznego podwyższania kapitału zakładowego ARP o kwotę stanowiącą 1/3 przychodów środka specjalnego, o którym mowa w art. 56 ust. 1 pkt 2 *ustawy z 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji*¹⁷ (od 1 stycznia 2005 r. jest to *Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców*) z przeznaczeniem tych środków na udzielanie pomocy na ratowanie i na restrukturyzację przedsiębiorców innych aniżeli przedsiębiorcy mali i średni w rozumieniu załącznika do *rozporządzenia nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw*¹⁸ (art. 56 ust. 5; do 1 stycznia 2005 r. – art. 5 ust. 3¹⁹).

3.1.2. UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE I ORGANIZACYJNE

Agencja Rozwoju Przemysłu SA powstała 25 stycznia 1991 r. na podstawie upoważnienia udzielonego przez Sejm RP w *ustawie z dnia 14 grudnia 1990 r. o zniesieniu i likwidacji niektórych funduszy*²⁰, w wyniku przekształcenia Funduszu Zmian Strukturalnych w Przemysle z siedzibą w Warszawie. Przejmując cały majątek Funduszu, Agencja stała się jednoosobową spółką Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki, wymienioną w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie określenia przedsiębiorstw państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa*²¹.

Jednym z głównych celów statutowych Agencji jest wspieranie procesów restrukturyzacji finansowej polskich przedsiębiorstw i przekształcanie ich w efektywnie funkcjonujące podmioty, przystosowane do działania w warunkach gospodarki rynkowej. W tym celu Agencja udziela przedsiębiorcom pomocy w różnej formie (pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe, poręczenia, gwarancje, umorzenia należności, dokapitalizowanie, konwersja wierzytelności, działalność organizacyjno – doradcza, itp.), korzystając z różnych źródeł finansowania, w tym również zagranicznych. Zadaniem ARP wobec spółek, których jest udziałowcem, powinno być doprowadzenie ich do równowagi ekonomiczno – finansowej i sprzedaż inwestorom strategicznym. Pomoc finansową Agencja kieruje głównie na wsparcie programów restrukturyzacyjnych. Wspieranie restrukturyzacji prowadzone jest w bardzo szerokim zakresie. Dotyczy ono zarówno poszczególnych przedsiębiorców, jak i całych sektorów. W ramach realizacji dużych projektów restrukturyzacyjnych ARP zajmuje się przede wszystkim restrukturyzacją sektora stocznioowego, obronnego oraz hutnictwa żelaza i stali. Agencja nie sporządzała całościowych strategii dotyczących restrukturyzacji polskiego przemysłu.

W praktyce pracy Zarządu nie występowało wydzielenie funkcji członka Zarządu odpowiedzialnego wyłącznie za sprawy organizacyjno-administracyjne

¹⁷ Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.

¹⁸ Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001. Dane promulgacyjne według aktualnej bazy danych Lex - Dz.U.UE.L.01.10.33

¹⁹ Treść przepisu wprowadzana na mocy art. 54 *ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* (Dz. U. Nr 123, poz. 1291).

²⁰ Dz. U. Nr 89, poz. 517 ze zm.

²¹ Dz. U. Nr 15, poz. 123.

lub logistyczne. Zarząd podejmował decyzje merytoryczne w postaci uchwał podejmowanych kolegiałnie na posiedzeniach Zarządu. Za całokształt spraw związanych z restrukturyzacją polskiego przemysłu odpowiadał więc cały Zarząd, jako organ Spółki.

Strukturę organizacyjną, zadania, kompetencje i zakres działania jednostek organizacyjnych oraz pracowników ARP SA, określał szczegółowo *Regulamin Organizacyjny*²². W strukturze organizacyjnej Agencji wyodrębniono m.in. następujące jednostki organizacyjne, biorące udział w restrukturyzacji i przy udzielaniu pomocy publicznej: Departament Projektów Restrukturyzacyjnych, Departament Inwestycji Kapitałowych, Departament Projektów Specjalnych, Departament Instrumentów Wsparcia Rozwoju Regionalnego, Departament Działań Interwencyjnych, Departament Pożyczek i Poręczeń, Departament Operacji Finansowych i Departament Koordynacji.

Zasady monitorowania przez jednostki organizacyjne Agencji udzielanej przez ARP pomocy publicznej zostały określone regulaminach organizacyjnych i regulaminach udzielania i obsługi pożyczek. Zawarto w nich zapisy mówiące, iż jednostki organizacyjne właściwe w sprawie obsługi pożyczek monitorują ich wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem i warunkami zawartymi w umowie pożyczki, w szczególności poprzez wgląd i ocenę dokumentów, bieżącą analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej, prawnej i majątkowej pożyczkobiorcy oraz wizyty kontrolne w siedzibie i przedsiębiorstwie pożyczkobiorcy.

Na 30 czerwca 2006 r. kapitał zakładowy Agencji wynosił 2 125,7 mln zł, a kapitał własny 2 965,5 mln zł. W dniu 10 października 2006 r. zostały zarejestrowane zmiany w kapitale zakładowym, w wyniku których wysokość kapitału zakładowego wynosiła 2 446 992 000 zł, a liczba akcji wszystkich emisji 2 446 992.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2006 r. w skład podstawowego portfela kapitałowego ARP SA wchodziło 113 spółek, z udziałem agencji w kapitale zakładowym od 0,27% do 100%, w tym w 56 spółkach zaangażowanie kapitałowe przekraczało 50%. Przedstawiciele ARP SA zasiadali w radach nadzorczych 57 spółek portfela kapitałowego.

Oprócz pożyczek udzielonych ze środków własnych agencja udzielała też pożyczek z tzw. kredytu tajwańskiego. Pożyczki te były udzielane na podstawie umowy pomiędzy Agencją Rozwoju Przemysłu a **The International Commercial Bank of China z siedzibą w Taipei** z 28 stycznia 1999 r. ws. udzielenia ARP kredytu inwestycyjnego w wysokości nie przekraczającej kwoty 20 mln USD. Uzasadnieniem zaciągnięcia kredytu była konieczność stworzenia funduszu pożyczkowego dla małych i średnich przedsiębiorstw, opartego na środkach jednej z najniższej oprocentowanych linii kredytowych funkcjonujących wówczas w Polsce.

²² Tekst jednolity pozytywnie zaopiniowany przez RN ARP SA uchwałą z 20-21 lutego 2004 r., ze zm.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. PROCEDURY DZIAŁANIA ARP SA

W wyniku wprowadzenia nowych procedur znacznej poprawie uległa przejrzystość funkcjonowania Agencji. Jednak przez ponad rok w Agencji nie wprowadzono do *Regulaminu Organizacyjnego* zmian wynikających z audytu prawno-organizacyjnego Agencji, w tym oceny organizacji pracy i stosowanych procedur, dokonanej przez firmę doradczą w listopadzie 2005 r.

Najwyższa Izba Kontroli w okresie od maja 2003 r. do czerwca 2004 r. przeprowadziła kontrolę działalności ARP SA na rzecz wspierania wybranych podmiotów gospodarczych²³. Negatywnie oceniono wówczas nieprzejrzystość w funkcjonowaniu Agencji, obejmującą kluczowe decyzje inwestycyjne i kadrowe podejmowane przez jej władze. NIK przedstawiła w tym zakresie następujące wnioski:

- Objęcie monitoringiem i oceną sytuacji finansowej wszystkich zależnych i stowarzyszonych spółek z portfela Agencji.
- Określenie, w formie pisemnej, kryteriów oraz trybu wyboru osób, nie będących pracownikami ARP, do reprezentowania ARP w radach nadzorczych spółek z portfela Agencji.
- Dokumentowanie, w formie pisemnej, kryteriów decyzji o objęciu akcji/udziałów spółek prawa handlowego.
- Określenie, w formie pisemnej, kryteriów podejmowania decyzji o zmianach personalnych w zarządach spółek zależnych oraz trybu i kryteriów wyboru nowych członków zarządów.

W listopadzie 2005 r. w Agencji wdrożono system komputerowy Optima Controlling II przeznaczony m.in. do monitorowania i oceny sytuacji finansowej wszystkich zależnych i stowarzyszonych spółek z portfela ARP. W dniu 2 marca 2005 r. Zarząd ARP SA zatwierdził:

- tryb oraz kryteria wyboru osób nie będących pracownikami ARP SA, do reprezentowania jej w radach nadzorczych spółek, w których Agencja posiada akcje/udziały (*uchwała Nr 198/XV/2005*),
- kryteria podejmowanych decyzji o zmianach personalnych w zarządach spółek zależnych oraz tryb i kryteria wyboru nowych kandydatów na członków zarządów (*uchwała Nr 199/XV/2005*),
- zasady i kryteria obejmowania akcji/udziałów w spółkach prawa handlowego (*uchwała Nr 200/XV/2005*).

W okresie od marca 2005 r. na posiedzeniach Rady Nadzorczej omawiano sprawy dotyczące obowiązujących w ARP procedur, w kontekście wystąpienia pokontrolnego NIK. Rada Nadzorcza uznała ponadto, iż należy zlecić zewnętrznej firmie audytorskiej wykonanie audytu prawno-organizacyjnego Agencji, w tym ocenę organizacji pracy i stosowanych procedur. Raport firmy Deloitte został opracowany w listopadzie 2005 r. Dokonano w nim zarówno oceny obowiązują-

²³ Wystąpienie pokontrolne KGP/41 144/03 z dnia 30 lipca 2004 r. oraz *Informacja o wynikach kontroli działalności Agencji Rozwoju Przemysłu SA na rzecz wspierania wybranych podmiotów gospodarczych*, Warszawa, 28 czerwca 2005 r.

cej struktury organizacyjnej, jak i przedstawiono warianty jej optymalizacji. Ostateczne przyjęcie raportu nastąpiło dopiero w dniu 5 czerwca 2006 r. Prezes Zarządu Agencji stwierdził, że przyczyną zwłoki w przyjęciu raportu i podjęciu działań w celu jego wykorzystania, były zmiany w składzie Rady Nadzorczej (23 grudnia 2005 r.) oraz całkowita zmiana składu Zarządu ARP (styczeń - maj 2006 r.).

3.2.2. FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI POMOCOWEJ I RESTRUKTURYZACJI

W badanym okresie Agencja została dokapitalizowana środkami w łącznej kwocie 1 124,6 mln zł, przeznaczonymi na pomoc publiczną na ratowanie i restrukturyzację dużych przedsiębiorców oraz pomoc dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag odnośnie poziomu zaangażowania tych środków, które na 30 czerwca 2006 r. wynosiło 1 008,3 mln zł, tj. 89,7% kwoty dokapitalizowania:

- udzielono pożyczek na łączną kwotę 415,9 mln zł,
- udzielono poręczeń na łączną kwotę 110,6 mln zł,
- na dokapitalizowanie spółek przeznaczono 120 mln zł,
- rezerwą na kontynuację rozpoczętych działań objęto środki w kwocie 361,8 mln zł.

Do bieżącego wykorzystania w dalszych działaniach pomocowych ARP dysponowała środkami w wysokości 180,8 mln zł.

Dokapitalizowanie ARP SA na podstawie *ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji*²⁴ (art. 56 ust. 1 pkt. 3). wyniosło łącznie 660,0 mln zł. Do 30 czerwca 2006 r. ARP wypłaciła środki w kwocie 215,7 mln zł (tj. 32,7% kwoty przekazanej na dokapitalizowanie Agencji), w tym: 83,9 mln zł – pożyczki, 11,8 mln zł – poręczenia i 120,0 mln zł – dokapitalizowanie spółek z portfela ARP SA. Na 30 czerwca 2006 r. rezerwą na prowadzone działania objęte były środki w kwocie 361,8 mln zł, a do rozdysponowania pozostawały środki przeznaczone na ratowanie i restrukturyzację dużych przedsiębiorców w kwocie 146,9 mln zł.

Budżet środków pomocy publicznej, przeznaczonych na realizację *ustawy z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy* wyniósł 464,7 mln zł. Pomoc publiczna Agencji dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy wyniosła 430,8 mln zł (tj. 92,7% środków), w tym 332,0 mln zł – pożyczki i 98,8 mln zł – poręczenia.

3.2.3. REALIZACJA WNIOSKÓW O UDZIELENIE POMOCY

W Agencji nie było centralnej rejestracji wniosków o udzielenie pomocy. Rejestrację wniosków prowadziły poszczególne departamenty od momentu rozpoczęcia udzielania pomocy lub wsparcia. ARP nie dysponowała też bazą danych o pomocy udzielonej poszczególnym beneficjentom. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu, wynikało to przede wszystkim z różnorodności zadań pomocowych, które wymagałyby dostosowania takiego systemu do prac poszczególnych Departamentów, których zadania mają charakter zindywidualizowany. Zdaniem Izby, rejestr taki

²⁴ Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.

stanowiłby ułatwienie w wyszukiwaniu danych o podmiotach ubiegających się o pomoc w Agencji.

Departament Projektów Restrukturyzacyjnych udzielał pomocy publicznej indywidualnej na ratowanie i/lub restrukturyzację na podstawie *ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji*. Na dzień 30 czerwca 2006 r. spośród 36 wniosków o udzielenie pomocy przedsiębiorcom, ARP 23 wnioski rozpatrzyła pozytywnie, przy czym w stosunku do 6 wniosków wstępną deklarację o udzieleniu pomocy publicznej cofnięto. Decyzję odmowną wydano dla 13 wniosków, przy czym wpłynęło jedno odwołanie od decyzji Zarządu ARP.

Departament Działań Interwencyjnych udzielał pomocy na podstawie *ustawy o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy*. Zarząd ARP SA rozpatrzył pozytywnie wszystkie wnioski o przyznanie pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy i wydał 19 decyzji o udzieleniu pomocy, w tym 14 przedsiębiorcom udzielił pomocy w formie pożyczki, a pięciu przedsiębiorcom udzielił poręczenia spłaty zaciąganych zobowiązań.

Departament Pożyczek i Poręczeń obsługiwał cztery programy pomocowe

- Tzw. kredyt tajwański – wpłynęło 95 wniosków, z czego w 19 sprawach wydano decyzje pozytywną, w 7 przypadkach decyzje negatywną. Pozostałe wnioski oddalono z uwagi na niespełnienie wymogów formalnych.
- Program INICJATYWA – wpłynęło 100 wniosków, z czego w 66 przypadkach wydano decyzje pozytywną, w 4 przypadkach decyzję negatywną, pozostałe wnioski pozostały bez rozpatrzenia z uwagi na niespełnienie wymogów formalnych.
- Umowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego SA – wpłynęło 8 wniosków o udzielenie poręczenia, z czego w 6 przypadkach wydano decyzję pozytywną, w 1 przypadku decyzję negatywną, 1 wniosek pozostawał w trakcie analizy.
- Pożyczki i poręczenia ze środków własnych ARP. Wpłynęło 86 wniosków o pożyczkę. Wydano 26 decyzji pozytywnych i 16 decyzji negatywnych. Pozostałe wnioski oddalono ze względów formalnych. Na 33 wnioski o udzielenie poręczenia wydano 12 decyzji pozytywnych i 3 decyzje odmowne.

Departament Projektów Specjalnych prowadził ewidencję wniosków o udzielenie pożyczek od 2003 r. Do 30 czerwca 2006 r. wpłynęło 27 wniosków, z czego pozytywnie rozpatrzono 20 wniosków, w 7 przypadkach wydano decyzje negatywną lub przedsiębiorcy zrezygnowali z ubiegania się o pożyczkę.

Zbadano 46 umów zawartych przez Agencję na udzielenie pożyczek 14 kontrolowanym podmiotom na łączną kwotę 309,8 mln zł i 180 tys. USD. Wszystkie umowy były zgodne z obowiązującymi w ARP regulaminami, procedurami i zasadami udzielania pożyczek oraz wzorami umów pożyczki, stanowiącymi integralne części obowiązujących zasad.

Stosowane w Agencji procedury, regulaminy i zasady postępowania sprawiły, że wymogi nakładane przez przepisy prawa w zakresie udzielania pomocy przedsiębiorcom były niemal całkowicie realizowane. Stwierdzone nieliczne uchybienia wskazują jednakże na potrzebę dalszego doskonalenia procedur wewnętrznych w ARP SA.

Agencja, wbrew przepisowi art.1 ust.3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy nie udokumentowała, w formie protokołu, przebiegu i wyników uzgodnień odnośnie *Planu restrukturyzacji Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowego Elektromontaż-Export SA.*

Negatywnie Izba oceniła wypłacenie drugiej transzy pożyczki dla Fabryki Porcelany „Książ” SA w kwocie 7,0 mln zł. Pracownicy ARP SA, nadzorujący postępowanie restrukturyzacyjne realizowane przez ten podmiot, nie wykorzystali otrzymanych informacji o występujących w restrukturyzowanej spółce nieprawidłowościach i pozytywnie zaopiniowali w dniu 8 czerwca 2004 r. udzielenie drugiej transzy pożyczki. Transza została przekazana w dniu 14 czerwca 2004 r., a dnia 6 lipca 2004 r., tj. po upływie 23 dni od przekazania przez Agencję drugiej transzy pożyczki, Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, na wniosek Nadzorca Sądowego, uchylił układ zawarty przez FP „Książ” z wierzycielami w postępowaniu naprawczym oraz ogłosił jej upadłość obejmującą likwidację majątku.

Pośród 14 kontrolowanych podmiotów 8 zostało wyposażonych przez ARP SA w kapitał zakładowy lub dokapitalizowanych w drodze konwersji zadłużenia na kapitał zakładowy w łącznej kwocie 100,6 mln zł. W jednym przypadku to działanie Izba oceniła jako niecelowe i niegospodarne (dokapitalizowanie „GranMarCo” SA w Nowej Rudzie kwotą 10 030 tys. zł).

Pomoc finansowa na rozbudowę zdolności produkcyjnych zakładów obróbki i cięcia kamienia została udzielona „GranMarCo” SA, w drodze podwyższenia kapitału Spółki, w maju 2000 r.. Spółka nie dysponowała zamówieniami pod uruchomienie dodatkowej produkcji wyrobów kamiennych po planowanej rozbudowie potencjału produkcyjnego, a wielkość sprzedaży wyrobów Spółki obniżyła się z 74 tys. m² w 1999 r. do 44 tys. m² w 2000 r. Przychody spółki ze sprzedaży systematycznie malały, jej działalność z roku na rok przynosiła coraz większe straty i w dniu 14 lutego 2005 r. została ogłoszona jej upadłość likwidacyjna.

Wysokość oprocentowania pożyczek w latach 1999 – 2001 określana była w oparciu o stopę kredytu refinansowego, ustalanego przez RPP. Od roku 2002 wysokość oprocentowania ustalano w oparciu o wskaźnik WIBOR6M plus od 1 do 6 punktów procentowych, tj. na poziomie zbliżonym do rynkowego. Najniższe oprocentowanie wynosiło 0,25 stopy kredytu refinansowego (2001 r.), najwyższe WIBOR6M + 6 punktów procentowych (2003 r.). W tym samym czasie udzielano pożyczek, nawet tym samym podmiotom, z różną stopą oprocentowania.

Odnośnie stosowania w umowach pożyczek różnorodnej wysokości oprocentowania Prezes ARP wyjaśnił, że stosowane oprocentowanie i jego margines określone były w obowiązujących procedurach. Celem ustalenia wielkości oprocentowania pożyczki Departamenty wnioskujące o jej udzielenie przedkładały wnioski na posiedzenia Zarządu bezpośrednio lub za pośrednictwem Komitetu Pożyczek i Poręczeń, a Zarząd Agencji podejmował końcową decyzję. Agencja brała pod uwagę sytuację ekonomiczno-finansową pożyczkobiorcy, przeznaczenie pożyczki, poziom zabezpieczeń, stopień ryzyka, okres, na który zostaje udzielona pożyczka oraz ograniczenia wynikające z regulacji ustawowych.

Kontrola wykazała jednak, że obowiązujące w Agencji regulaminy i zasady udzielania pomocy nie określały zasad różnicowania poziomu oprocentowania pożyczek, ani też nie wskazywały na dopuszczalność takiego różnicowania.

3.2.4. REALIZACJA CELÓW UDZIELONEJ POMOCY

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Agencji Rozwoju Przemysłu SA w zakresie restrukturyzacji polskiego przemysłu. Pozytywna ocena wynika z osiągnięcia celów pomocy publicznej w 11 z 14 kontrolowanych podmiotów (78,6%).

W 11 z 14 kontrolowanych podmiotów osiągnięte zostały cele wyznaczone przy udzielaniu pomocy. Wprawdzie do czasu zakończenia kontroli żaden z nich nie uzyskał jeszcze trwałej zdolności konkurencji rynkowej, ale uratowano ich byt lub umożliwiono działalność gospodarczą w okresie poszukiwania inwestora strategicznego. W trzech podmiotach (PPH Elektromontaż-Export SA, „GranMarCo” SA w Nowej Rudzie i Fabryka Porcelany „Książ” Sp. z o.o.) działania naprawcze i restrukturyzacyjne zakończyły się niepowodzeniem. Szczegółową ocenę działań pomocowych i restrukturyzacyjnych w 14 kontrolowanych podmiotach przedstawiono w punkcie 3.2.7. *Informacji*.

3.2.5. NADZÓR AGENCJI NAD WYKORZYSTANIEM ŚRODKÓW PRZEZ BENEFICJENTÓW POMOCY

Negatywna ocena dotyczy przede wszystkim skali finansowego wymiaru nieprawidłowego wykorzystania pomocy finansowej udzielonej przez Agencję kontrolowanym podmiotom. Z ogólnej kwoty 309 778 tys. zł i 180 tys. USD przekazanych 14 spółkom, środki finansowe w wysokości 23 887,5 tys. zł (7,7%) zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem określonym w dokumentach przyjętych przy udzielaniu pomocy. Miało to miejsce w ZSM Ursus Chełmno Sp. z o.o., Elektromontażu-Export SA, „GranMarCo” SA, Zakładach Mechanicznych Mesko SA i Fabryce Śrub i Elementów Złącznych Nowa Orneta Sp. z o.o. W większości przypadków (obejmujących kwotę 22 606,5 tys. zł, tj. 95% kwoty wyżej wymienionej) zmiany sposobu wykorzystania pomocy miały charakter celowy i gospodarny, jednak nie zostały zalegalizowane odpowiednimi zmianami w umowach ARP z beneficjentami pomocy, programach restrukturyzacji i biznesplanach. Przeznaczenie oraz sposób wykorzystania środków pomocowych w poszczególnych spółkach przedstawiono w punkcie 3.2.7. *Informacji*.

Izba ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości prowadzone przez ARP SA działania kontrolne wobec spółek, którym udzieliła wsparcia w postępowaniach restrukturyzacyjnych.

Nadzór pracowników Agencji nad realizacją procesów restrukturyzacyjnych i wykorzystania środków z udzielonych pożyczek polegał na stałym nadzorze i współpracy z zarządami spółek, badaniu skuteczności i efektywności udzielanej pomocy, do czego zobowiązywał artykuł 35 ust. 1 *ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowania pomocy publicznej dla przedsiębiorców*. Ograniczono się jednak do gromadzenia i analizy żądanych dokumentów, korespondencji i rozmów telefonicznych. ARP w badanym okresie w zasadzie nie przeprowadzała bezpośrednio w spółkach kontroli w zakresie wykorzystania przyznanych środków finansowych. Jedynie trzy z kontrolowanych spółek posiadały dokumenty o jednorazowym przeprowadzeniu takiej kontroli (na 38 pożyczek udzielonych tym podmiotom).

ARP SA nie dokumentowała kontroli prawidłowości wykorzystania środków z udzielanych spółce ZM „Mesko” SA pożyczek. Przedstawiciele Agencji (z Departamentu Projektów Specjalnych) składali wizyty w ZM „Mesko” SA i zapoznawali się z jej sytuacją ekonomiczno-finansową, ale z tych kontroli nie były sporządzane w Spółce protokoły pokontrolne.

Zdaniem Izby, sporządzane w spółkach protokoły pokontrolne i przeprowadzane narady z udziałem odpowiedzialnych pracowników przedsiębiorstwa, zdecydowanie dyscyplinowałyby podjęcie przez nich natychmiastowych działań w zakresie likwidowania wykazanych w tych protokołach nieprawidłowości, w zakresie niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystywania środków z udzielonych pożyczek.

Izba negatywnie ocenia brak w większości umów pożyczek zobowiązania pożyczkobiorców do utworzenia odrębnego rachunku bankowego lub subkonta, co w praktyce uniemożliwiało sprawowanie skutecznego nadzoru nad bieżącym wydatkowaniem kwoty pożyczki i jej rozliczeniem. Przyczyną tego stanu był brak odpowiedniego zapisu we wzorze umowy pożyczki, obowiązującym w ramach stosowanych procedur, zatwierdzonych przez Zarząd i akceptowanych przez Radę Nadzorczą Agencji.

Agencja zastosowała wymóg wyodrębnionego rachunku bankowego tylko w 7 przypadkach udzielonej pomocy (Zakłady Metalowe „Mesko” SA w Skarżysku-Kamiennie - 6 pożyczek i Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o. w Mielcu), wyjaśniając to koniecznością zwiększenia dyscypliny wydatkowania środków.

3.2.6. WYKONYWANIE OBOWIĄZKÓW SPRAWOZDAWCZYCH

Izba pozytywnie ocenia wykonywanie, w latach 1999-2006 (I półr.) przez ARP SA, obowiązków sprawozdawczych wobec Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Skarbu Państwa. Zgodnie z obowiązującymi w tym okresie przepisami prawa, Agencja sporządzała sprawozdania oraz przysyłała je do wymienionych Ministerstw, nie przekraczając terminów ich przekazywania.

3.2.7. WYNIKI KONTROLI W 14 SPÓŁKACH, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY

Szczegółowe ustalenia i oceny dotyczące działań pomocowych i restrukturyzacyjnych, zrealizowanych w 14 kontrolowanych podmiotach – beneficjentach pomocy, przedstawiają się następująco:

BieczDrew Sp. z o.o. W ocenie NIK, rzeczowy cel utworzenia przez ARP w grudniu 2001 r. tej Spółki, tj. zmniejszenie bezrobocia oraz zagospodarowanie majątku ARP w Bieczu zostały osiągnięte, bowiem od 2002 r. Spółka zatrudniała przeciętnie 60 osób. Do Spółki wniesiono kapitał w wysokości 1 200 tys. zł z przeznaczeniem 400 tys. zł na kapitał obrotowy i 800 tys. zł na zakup majątku i surowców, m.in. od ARP. Część majątku ruchomego ARP (o wartości 514 tys. zł) została wniesiona także w postaci aportu, a zabudowaną nieruchomość o pow. 1,96 ha Spółka nadal dzierżawiła od ARP. BieczDrew Sp. z o.o. w 2003 r. otrzy-

mała pożyczkę od ARP w kwocie 250 tys. zł, z przeznaczeniem na rozbudowę i modernizację struktury produkcji przez głębszy przerób – wdrożenie produkcji podłogowej i klejenie płyt meblowych. Pożyczka została wykorzystana prawidłowo, a spłat dokonano w uzgodnionych terminach. Krytyczne uwagi budziło nieosiągnięcie przez Spółkę zakładanej wartości sprzedaży, która w poszczególnych latach kontrolowanego okresu była niższa od planowanego minimum od 337 tys. zł do 1 515 tys. zł, a także wygenerowanie w 4-letnim okresie działalności 466,2 tys. zł strat, pomimo planowanego zysku w łącznej kwocie 560 tys. zł. Krytyczne uwagi budził również brak strategii dalszego funkcjonowania Spółki, nierzetelne sporządzenie okresowych planów jej działalności oraz niepełna realizacja przyjętych planów. Plan rozwoju na lata 2002 – 2004, przewidujący wydatkowanie na cele inwestycyjne 1 mln zł, nie zawierał koncepcji sposobu sfinansowania tych inwestycji i okazał się nierealny. Na zaplanowane 8 zadań inwestycyjnych, w pełni zrealizowano zaledwie 2 zadania. Wyniki finansowe Spółki wskazywały na niską efektywność jej działalności, przy braku większych zagrożeń dla dalszego funkcjonowania.

Celma Tools SA w Goleiszowie (CT). W maju 2001 r. opracowany został *Plan naprawczy spółek grupy kapitałowej Celma*. Zasadniczym celem było utworzenie podmiotu gospodarczego, zdolnego w sposób rentowny produkować i sprzedawać wyroby pod znakiem firmowym Celma. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła realizację przez Celma Tools SA zadań związanych z procesem naprawczym spółek grupy Celma. Powołanie przez ARP w 2001 r. spółki CT i wyposażenie jej w kapitał wstrzymało proces eliminacji z rynku elektronarzędzi marki „Celma”. ARP w październiku 2002 r. udzieliła Spółce pożyczki w kwocie 500 tys. zł na zwiększenie środków obrotowych. Pożyczka ta została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i spłacona terminowo. Spółka CT w procesie naprawczym firm grupy Celma, pełniła rolę operatora finansowo-handlowego. W ocenie NIK pozostałe zasadnicze założenia, określone przez ARP przed utworzeniem spółki CT i jej dokapitalizowaniem, zostały zrealizowane bądź były w trakcie realizacji. Stwierdzono jednak znaczne rozbieżności pomiędzy planami działalności spółki CT, a wynikami faktycznie osiągniętymi przez tę spółkę. Zarząd spółki CT prawidłowo gospodarował pozyskanymi z ARP środkami finansowymi, generując zyski na prowadzonej działalności w każdym roku obrotowym. NIK zwróciła jednak uwagę na obniżające się od 2004 r. przychody ze sprzedaży i pogarszającą się sytuację ekonomiczno-finansową spółki CT. Wskaźnik rentowności sprzedaży netto obniżył się z 3,26% w 2003 r. do 0,48% w 2005 r.

ZSM Ursus Sp. z o.o. w Chełmnie. Spółkę utworzono w dniu 25 listopada 1998 r. Na 30 czerwca 2006 r. ARP posiadała 79,8% udziałów Spółki. W latach 1999-2001 Spółka otrzymała z ARP cztery pożyczki w łącznej kwocie 6 698 tys. zł, w tym w dniu 17 lutego 2000 r. długoterminową pożyczkę na kwotę 3 378 tys. zł na spłatę zobowiązań wobec ZPC Ursus. Spółka przelała na konto ZPC Ursus kwotę 2 694,6 tys. zł (należność główną), zaś nielegalnie (niezgodnie z postanowieniem umowy pożyczki) zatrzymała kwotę **615,6 tys. zł** przeznaczoną na spłatę odsetek. ARP nie zażądała natychmiastowej spłaty wszystkich zobowią-

zań, ani też nie odstąpiła od umowy, co mogła uczynić w myśl umowy pożyczki. Nie sporządzono również aneksu regulującego powyższy stan. W latach 1999-2001 Spółka wykazała straty w łącznej wysokości 9 408 tys. zł. W latach 2002-2004 zanotowano zyski odpowiednio w wysokości 37 tys. zł, 124 tys. zł i 301 tys. zł. W 2005 r. wykazano stratę w wysokości 1 350 tys. zł. Zdaniem Zarządu ZSM Ursus Sp. z o.o. w Chełmnie, dzięki uzyskanej od ARP pomocy, Spółka pozostała jedynym funkcjonującym przedsiębiorstwem powstałym w wyniku restrukturyzacji ZPC Ursus SA w Warszawie w latach 1998-2002 – wszystkie pozostałe ogłosiły już upadłość.

PPH Elektromontaż-Export SA. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła – pod względem legalności i gospodarności – przeprowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego przez tę Spółkę. Przebieg i wyniki uzgodnień *Planu restrukturyzacji* pomiędzy ARP i Spółką nie zostały udokumentowane w formie protokołu podpisanego przez osoby upoważnione, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 15 ust. 3 *ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców*. W dniach 21 listopada i 17 grudnia 2003 r. odbyły się uzgodnienia nieformalne, a ich wynikiem było zażalenie *Planu*. Cel restrukturyzacji, polegający na odzyskaniu konkurencyjności rynkowej i wejściu na ścieżkę dalszego rozwoju – wskazany w planie restrukturyzacji – nie został osiągnięty. Spółka nie odzyskała płynności finansowej. Pomoc publiczna w wysokości 35 mln zł, udzielona przez ARP i podjęte działania restrukturyzacyjne, okazały się nieskuteczne i nieefektywne. W efekcie nielegalnych i niegospodarnych działań Zarządu powstała podstawa do negatywnej oceny procesu restrukturyzacji przez Prezesa ARP i umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego PPH Elektromontaż-Export SA.

Realizacja procesu restrukturyzacji znacząco odbiegała od założeń planu. Spółka nie zrealizowała sprzedaży zbędnych nieruchomości w terminach wyznaczonych w harmonogramie działań restrukturyzacyjnych. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli należało w tej sytuacji odpowiednio zaktualizować lub zmienić *Plan restrukturyzacji*. Z powodu zbyt optymistycznych założeń leżących u podstaw tworzenia *Planu* zrealizowane przychody ze sprzedaży, zarówno w 2004 r. jak i 2005 r., nie osiągnęły nawet 50% założonych kwot. Spółka ponosiła straty (21,1 mln zł w 2004 r. i 5,2 mln zł w 2005 r.). W ocenie NIK wynikało to z przyjęcia nierealnych założeń i niedokonania analiz zagrożeń przed zatwierdzeniem *Planu*. NIK negatywnie z punktu widzenia legalności oceniła m.in. niezrealizowanie przez Zarząd restrukturyzacji finansowej zobowiązań cywilnoprawnych, nieterminowe regulowanie bieżących zobowiązań publicznoprawnych, niedokonanie zwrotu kwoty zapłaconej przez ARP z tytułu poręczeń wierzycielom Spółki. Ponadto PPH Elektromontaż-Export SA wydatkowała z pożyczki niezgodnie z przeznaczeniem środki w kwocie **7 030,5 tys. zł**. Złożyły się na nią wydatki na: restrukturyzację finansową zobowiązań cywilnoprawnych (1 950,2 tys. zł), restrukturyzację majątku (355,0 tys. zł), zaległe wypłaty wynagrodzeń (4 160,9 tys. zł) i wydatki bieżące na inne cele (kwota 564,4 tys. zł, rozliczona przez Spółkę jako wydatki na restrukturyzację produkcyjną). Środki uzyskane od ARP SA miały być źródłem finansowania nakładów na restrukturyzację portfela realizowanych kontraktów (17 mln zł) i na spłatę zobowiązań publiczno-prawnych (2 mln zł).

W dniu 21 września 2006 r., tj. w 8 miesięcy po upływie terminu przewidzianego w decyzji o warunkach i trybie restrukturyzacji, Prezes Zarządu ARP SA wydał

decyzję o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego spółki Elektromontaż – Export SA.

Odnosnie spóźnionego podjęcia decyzji o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego wobec Elektromontaż – Export SA Prezes ARP wyjaśnił, iż Agencja podjęła próbę pomocy Elektromontaż-Eksport w celu uniknięcia zagrożeń dla Spółki wiążących się z wydaniem decyzji o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, koniecznego wobec złożenia oświadczeń o wypowiedzeniu ugody restrukturyzacyjnej przez banki wierzycielskie. Odłożenie wydania decyzji o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego do czasu rozstrzygnięcia możliwości wznowienia ugody restrukturyzacyjnej było zdaniem Prezesa ARP w pełni uzasadnione.

„GranMarCo” SA w Nowej Rudzie. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła restrukturyzację Spółki, gdyż mimo znaczącej pomocy finansowej ze strony ARP, udzielonej w latach 2000-2002 w łącznej wysokości 18 279 tys. zł, Zarząd Spółki dopuścił do jej upadłości, a wartość Spółki (kapitał własny) obniżyła się z 19 103 tys. zł na koniec 2003 r. do 1 900 tys. zł w 2006 r. W toku występowania o pomoc finansową na planowaną rozbudowę potencjału produkcyjnego oraz w trakcie jej wykorzystywania miało miejsce wiele nieprawidłowości. Nienależycie przygotowano w marcu 2000 r. biznes plan, załączony do wniosku z kwietnia 2000 r. o udzielenie przez Agencję pomocy na rozbudowę zdolności produkcyjnych Spółki w zakresie obróbki i cięcia kamienia.

W biznes planie brak było m.in. wewnętrznej analizy przedsiębiorstwa, określenia wysokości zobowiązań wymagalnych i przeterminowanych, wskazania szacunkowej wielkości udziału produktów Spółki w rynku krajowym, wskaźnika wykorzystania zdolności produkcyjnych, czy stopnia zużycia majątku produkcyjnego. Nie przeprowadzono analiz ekonomicznych pod kątem faktycznych potrzeb Spółki. Spółka nie dysponowała zamówieniami pod uruchomienie dodatkowej produkcji wyrobów kamiennych po planowanej rozbudowie potencjału produkcyjnego, a wielkość sprzedaży wyrobów Spółki obniżyła się z 74 tys. m² w 1999 r. do 44 tys. m² w 2000 r.

Niezgodnie z przeznaczeniem i nieefektywnie wykorzystano część udzielonej Spółce pomocy finansowej. Z kwoty 10 030 tys. zł pomocy, otrzymanej od ARP w maju 2000 r. - w drodze podwyższenia kapitału Spółki - na rozbudowę zdolności produkcyjnych zakładów obróbki i cięcia kamienia, wydatkowano na cele inwestycyjne 8 564 tys. zł (85,4%). Na rozbudowę zdolności produkcyjnych wydatkowano jedynie 7 283 tys. zł, gdyż **1 281 tys. zł** przeznaczono na modernizację budynku administracyjnego. Pozostałe środki w wysokości **1 466 tys. zł** wydatkowano na bieżącą działalność Spółki, chociaż miały być przeznaczone na rozbudowę zdolności produkcyjnych. Jeszcze przed zakończeniem inwestycji Spółka odsprzedała jedną z zakupionych maszyn za cenę **1 122 tys. zł**. Zarząd Spółki nie rozliczył się z otrzymanej pomocy finansowej na rozbudowę zdolności produkcyjnych - ani przed ARP, ani przed WZA Spółki. Nierzetelnie sporządzano sprawozdania z wykorzystania środków przeznaczonych na realizację zadań inwestycyjnych. Rozbieżność pomiędzy wykazanymi i faktycznymi nakładami inwestycyjnymi wyniosła 1 319,7 tys. zł. Nie przestrzegano warunków zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST – PARK, co w efekcie doprowadziło do cofnięcia tego zezwolenia. Spółka nie zrealizowała celów określonych we wniosku o restruktu-

ryzację na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców. Nie nastąpił bowiem planowany 10% wzrost wartości sprzedaży w stosunku do stanu z 2002 r., nie ograniczono poziomu należności przeterminowanych o 10%, a także nie nastąpiła poprawa sytuacji finansowej i nie przywrócono płynności finansowej.

Huta Stalowa Wola SA (HSW). Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła, pod względem legalności i gospodarności, wykorzystanie pomocy publicznej, przeznaczonej na wsparcie restrukturyzacji Huty Stalowa Wola SA, mimo stwierdzonego uchybienia. Polegało ono na zaniechaniu dalszej aktualizacji i modyfikacji planu restrukturyzacji Spółki w sytuacji odmiennej, od założonej w obowiązującym planie, realizacji niektórych działań. NIK pozytywnie oceniła wykorzystanie pożyczek udzielonych przez ARP w łącznej kwocie 75 000 tys. zł pod względem legalności i gospodarności, bowiem środki zagospodarowano zgodnie z przeznaczeniem. Mimo akceptacji przez ARP dogodniejszych warunków spłat Huta Stalowa Wola SA nie spłacała zaciągniętych pożyczek oraz oprocentowania zgodnie z warunkami zawartymi w umowach. Zarząd HSW podjął działania w celu konwersji wierzytelności na podwyższenie kapitału zakładowego Spółki. Do czasu zakończenia kontroli nie zostały zrealizowane w pełni założenia restrukturyzacji organizacyjnej przedsiębiorcy, określone w „*Planie restrukturyzacji Huty Stalowa Wola SA na lata 2003–2007 – Modyfikacja*”, a wykonywanie tego planu przebiegało niezgodnie z przyjętym harmonogramem. Kolejne zmiany koncepcji restrukturyzacji nie zostały jednak formalnie wprowadzone i zatwierdzone obowiązującym planem restrukturyzacji. Jakkolwiek w ocenie NIK działalność Huty Stalowa Wola SA, na dzień zakończenia kontroli, nie była zagrożona, niekorzystny wpływ na jej działalność mogą mieć odłożone w czasie, negatywne skutki braku restrukturyzacji zatrudnienia. Niezależnie od wydania przez Prezesa Zarządu ARP w dniu 22 sierpnia 2005 r. *Decyzji o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego Spółki Huta Stalowa Wola SA* faktyczna restrukturyzacja nie została zakończona, przy czym założenia Planu restrukturyzacji uległy w znacznym zakresie dezaktualizacji.

Fabryka Porcelany „Książ” Sp. z o.o. Najwyższa Izba Kontroli, biorąc pod uwagę brak realizacji postanowień programu restrukturyzacji Spółki, negatywnie oceniła pod względem legalności i gospodarności wykorzystanie przez FP „Książ” środków pożyczki restrukturyzacyjnej w kwocie 15 000 tys. zł. Prezes ARP w oparciu decyzję o warunkach i trybie restrukturyzacji FP „Książ” zawarł z Zarządem Spółki umowę pożyczki przeznaczonej na realizację zadań ujętych w *Planie restrukturyzacji Spółki*. Umowa przewidywała wypłatę środków w dwóch transzach w wysokości 8 000 tys. i 7 000 tys. zł. Pierwsza wypłata, przeznaczona na zasilenie kapitału obrotowego FP „Książ”, głównie na zakup materiałów i surowców do bieżącej produkcji, została zrealizowana w dniu 23 grudnia 2003 r. Zarząd Spółki przeznaczył 2 358 tys. zł na pokrycie zaległych zobowiązań z tytułu dostaw materiałów i mediów. W ocenie Izby zapłata tych zobowiązań powinna nastąpić z bieżących wpływów. Przyjęty przez Zarząd Spółki sposób wydatkowania środków pożyczki nie pozwalał na rozwinięcie bieżącej produkcji i tym samym na pełną realizację założeń planu restrukturyzacji. W oce-

nie Najwyższej Izby Kontroli pozyskanie przez Zarząd FP „Książ” drugiej transzy pożyczki, w sytuacji nierealizowania postanowień planu restrukturyzacyjnego, stanowiło wyłudzenie środków publicznych od ARP. Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA poinformowała ARP o nierealizowaniu przez FP „Książ” postanowień programu restrukturyzacyjnego. DARR SA wskazała przede wszystkim na brak dokapitalizowania Spółki w terminach i kwotach zapisanych w planie restrukturyzacji, niedokonanie konwersji zobowiązań na kapitał zakładowy oraz nieuzyskanie poziomu sprzedaży zakładanego w planie. Dokapitalizowanie Spółki zgodnie z planem miało być podstawowym źródłem finansowania działań restrukturyzacyjnych. ARP oparła się jednak na wyjaśnieniach Zarządu Spółki, w których stwierdzano, iż plan restrukturyzacyjny jest w Spółce realizowany. Zarząd FP „Książ” znał stanowisko większościowego udziałowca Spółki – firmy Pricket Holding NV z siedzibą w Holandii, reprezentowanej przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej FP „Książ”, w sprawie rezygnacji z zamiaru podwyższenia kapitału zakładowego, niedopuszczenia do dokapitalizowania Spółki przez innego inwestora, a także zmniejszenia zatrudnienia i ograniczenia produkcji w Spółce. Zarząd Spółki w trakcie starania się o otrzymanie drugiej transzy pożyczki, wbrew ciążącemu obowiązkowi, nie poinformował ARP o decyzjach podjętych przez głównego udziałowca Spółki, które leżały w sprzeczności z postanowieniami planu restrukturyzacji. W ocenie Izby niepowiadomienie ARP o powstaniu sytuacji mogącej mieć wpływ na wstrzymanie drugiej transzy pożyczki stanowiło przestępstwo określone w *art. 297 §2 Kodeksu karnego*. Druga transza pożyczki, w wysokości 7 000 tys. zł, została przelana przez ARP na konto FP „Książ” w dniu 14 czerwca 2004 r. Środki pożyczki nie wypłynęły na poprawę sytuacji Spółki. Do połowy 2004 r. poniosła ona stratę netto w wysokości 8 588,1 tys. zł (przy stracie netto za 2003 r. 12 584,3 tys. zł). Dnia 6 lipca 2004 r., tj. po upływie 23 dni od przekazania przez Agencję drugiej transzy pożyczki, Sąd Rejonowy w Wałbrzychu na wniosek Nadzorca Sądowego uchylił układ zawarty przez FP „Książ” z wierzycielami w postępowaniu naprawczym oraz ogłosił jej upadłość obejmującą likwidację majątku. Decyzja Sądu spowodowała, że Prezes Zarządu ARP w dniu 30 lipca 2004 r. umorzył wszczęte wobec Spółki postępowanie restrukturyzacyjne.

Zakłady Metalowe „Mesko” SA w Skarżysku-Kamiennej. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność „Mesko” SA w zakresie objętym kontrolą. W latach 1999 – 2006 (I półrocze) w „Mesko” SA realizowano 5 różnych programów restrukturyzacyjnych lub naprawczych. W latach 1999 – 2004 „Mesko” SA nie posiadała zdolności kredytowej. Niezbędną płynność finansową pozwalającą na regulowanie najpilniejszych płatności z tytułu dostaw towarów i usług oraz pozostałych zobowiązań, umożliwiających zachowanie ciągłości procesu produkcyjnego, utrzymywano w ww. okresie głównie poprzez pożyczki uzyskiwane z Agencji. „Mesko” SA zawarła z Agencją 10 umów pożyczek dotyczących łącznie kwoty 66 850 tys. zł. Z 10 złożonych w badanym okresie wniosków o pożyczki w dziewięciu nie zamieszczono wymaganych elementów dotyczących opisów sytuacji w Spółce, oceny strony finansowej przedsięwzięcia i oczekiwanych efektów z otrzymanej pomocy. Z ogólnej kwoty pożyczek – wynikającej z zawartych umów – wynoszącej

66 850 tys. zł, Agencja przekazała na rachunek „Mesko” SA środki w wysokości 61 711 tys. zł. Niezgodnie z postanowieniami umowy z 25 kwietnia 2002 r. Agencja jednostronnie pomniejszyła wypłatę tej pożyczki o kwotę 4 439 tys. zł, stanowiącą spłatę pożyczki zaciągniętej w czerwcu 1999 r. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Spółka wydatkowała w latach 1999 – 2002 niezgodnie z przeznaczeniem wynikającym z umów podpisanych z Agencją, środki pochodzące z uzyskanych pożyczek w wysokości **12 319 tys. zł**. W ramach tej kwoty sfinansowano między innymi wypłaty wynagrodzeń, składki ZUS, podatki, zakupy energii i opału oraz inne wydatki bieżące niezwiązane z restrukturyzacją. Po zakończeniu procesu restrukturyzacji w 2005 r. „Mesko” SA uzyskała znaczącą poprawę wyników ekonomiczno-finansowych. Nastąpił wzrost wartości kapitałów własnych do 425,4 mln zł, przede wszystkim na skutek nieodpłatnego otrzymania w ramach umów offsetowych licencji i technologii o wartości 385,2 mln zł. Poprawie uległy wskaźniki rentowności, płynności gotówkowej oraz zadłużenia kapitału własnego.

Fabryka Śrub i Elementów Złącznych „Nowa Orneta” Sp. z o.o. w Orniecie

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykorzystanie środków otrzymanych od Agencji na cele inwestycyjne (dwie pożyczki w kwocie 450 tys. zł i 180 tys. USD), pomimo stwierdzenia nieprawidłowości, nie mających jednak zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność. Udziałowcami Spółki były przedsiębiorstwo Fabryka Śrub „Orneta” w Orniecie (30,4% udziałów) i ARP (69,4%). W latach 1999-2001 Spółka wykupiła od Przedsiębiorstwa majątek o wartości 1 924 tys. zł (głównie materiały, wyroby gotowe, narzędzia, produkcję w toku oraz część biurowca). Zdaniem Prezesa Spółki o transakcji tej zdecydowały MSP oraz ARP. Miała ona negatywny wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową Spółki, ponieważ znacznie zwiększała zapasy i w konsekwencji zamrażała środki w długim okresie czasu. Spółka otrzymała od Agencji dwie pożyczki. Niezgodnie z umową, w której określono, że pożyczka przeznaczona jest wyłącznie na inwestycje, wydatkowano kwotę **53,4 tys. zł** dokonując zakupu materiałów do produkcji. Pomimo obniżenia kosztów produkcji, wykonanie inwestycji nie zmieniło sytuacji ekonomiczno – finansowej Spółki. W latach 1999-2005, w każdym roku, Spółka generowała stratę, która narastająco wyniosła 5 253,4 tys. zł. Niekorzystnym zjawiskiem dla Spółki (niweczącym podejmowane wysiłki) było to, że w latach 2000 – 2005 następował szybszy spadek przychodów (56,5%) niż kosztów (52,8%), co w konsekwencji prowadziło do pogarszania kondycji finansowej Spółki. Zgromadzenie Wspólników od 2004 r., jednogłośnie podejmowało uchwałę o dalszym istnieniu Spółki. Spółka nie spłacała swoich zobowiązań, a ARP nie egzekwowała należności z udzielonych pożyczek. Na koniec czerwca 2006 r. wymagalne zobowiązania Spółki z dwóch umów wynosiły 1 124 tys. zł. Agencja prowadziła rozmowy z potencjalnymi nabywcami udziałów Spółki i w tej sytuacji wszelkie działania egzekucyjne zostały wstrzymane do czasu zakończenia rozmów, albowiem wyegzekwowanie spłaty zobowiązań byłoby równoznaczne z postawieniem Spółki w stan upadłości lub likwidacji.

Zakłady Produkcji Specjalnej Sp. z o.o. w Pionkach.

ZPS zostały utworzone przez Agencję w 2000 r. na bazie będących w upadłości ZTS „PRONIT”. W kontrolowanym okresie Spółka złożyła do Agencji 7 wniosków o udzielenie pomocy

na łączną kwotę 32 680 tys. zł (6 wniosków o pożyczki na kwotę 15 600 tys. zł i wniosek o dokapitalizowanie w związku z restrukturyzacją Spółki na kwotę 17 080 tys. zł) otrzymując pomoc w formie pięciu pożyczek o łącznej wartości 10 500 tys. zł. Do żadnego ze złożonych wniosków o udzielenie pożyczki nie były dołączane plany restrukturyzacji Spółki, ponieważ Agencja ich nie wymagała. Otrzymane z Agencji pożyczki w 85,7% (9 000 tys. zł) zostały wykorzystane na działalność bieżącą Spółki zgodnie z zawartymi umowami. Część jednej z pożyczek (umowa z 20 maja 2002 r.) w kwocie 1 500 tys. zł Spółka wydatkowała, za zgodą Agencji, na spłatę wcześniejszej pożyczki, przyznanej przez ARP SA w dniu 13 sierpnia 2001 r. Spółka nie została wyposażona w majątek niezbędny do zapewnienia produkcji i dzierżawiła go od syndyka masy upadłościowej ZTS „PRONIT” do grudnia 2003 r. Było to w ocenie NIK jedną z przyczyn ponoszenia w latach 2000 - 2004 strat na działalności gospodarczej. Wykup majątku produkcyjnego w grudniu 2003 r. od syndyka masy upadłościowej „ZTS PRONIT” z dotacji w kwocie 21 334,7 tys. zł, otrzymanej od Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej, pozwolił Spółce zmniejszyć koszty działalności gospodarczej o ok. 1 500 tys. zł w skali roku. W roku 2005 Spółka po raz pierwszy wypracowała zysk w wysokości 735 tys. zł. NIK pozytywnie oceniła podejmowane przez Spółkę działania w celu jej dokapitalizowania. Ustalono jednak, że Agencja nie udzieliła żadnej odpowiedzi na składane w latach 2000 – 2001 przez Spółkę 6 wniosków. Wniosek o udzielenie pomocy publicznej na kwotę 17 080 tys. zł złożony we wrześniu 2004 r. zawierający wszystkie wymagane przez Agencję informacje i dokumenty nie został rozpatrzony. Analiza złożonego wniosku oraz uzupełnianie dokumentów na żądanie Agencji trwały do 29 września 2005 r. W dniu 21 czerwca 2006 r. Agencja poinformowała Spółkę o dezaktualizacji złożonego wniosku i zakończeniu procedury udzielania pomocy publicznej dla ZPS w Pionkach.

Polskie Linie Oceaniczne SA (PLO). W celu wykonania uchwały Rady Ministrów nr 91/94 z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie udzielenia Przedsiębiorstwu Państwowemu Polskie Linie Oceaniczne pożyczki ze środków Funduszu EFSAL, w styczniu 1995 r. została zawarta między ARP (dysponent środków) i PLO umowa pożyczki na wsparcie procesu restrukturyzacji. Pożyczka na wspomaganie programu, polegającego na restrukturyzacji majątkowo-inwestycyjnej, w kwocie 30 mln zł została przyznana pp. PLO, którego zarząd komisaryczny realizował kolejne programy naprawcze od maja 1993 r. Działania te do końca 1999 r. nie przyniosły zakładanych efektów. Strata netto poniesiona przez PLO w 1995 r. w wysokości 136,5 mln zł nie została rozliczona do końca czerwca 1999 r., tj. do czasu komercjalizacji przedsiębiorstwa. Środki uzyskane z pożyczki zostały wykorzystane na zmniejszenie zadłużenia PLO. Pierwszą transzę pożyczki w kwocie 16,2 mln zł przeznaczono na spłatę rat kapitałowych i odsetek za prom „Jan Śniadecki”, a pozostałe 2 transze w kwocie 13,8 mln zł - na zakup kontenerów. Termin spłaty pożyczki wyznaczony na 1997 r. przedłużono do końca 2000 r. Do dnia podpisania aneksu, po spłacie kwoty głównej pożyczki w wys. 13 967 tys. zł oraz wymagalnego oprocentowania, zaległe zobowiązania PLO z tyt. udzielonej pożyczki wynosiły 19 178 tys. zł (16 033 tys. zł kwota główna i 3 145 tys. zł odsetek za opóźnienie). W związku z utrzymującym się zadłużeniem PLO, ARP

wszczęła procedurę windykacji należności w drodze próby sprzedaży dwóch przewłaszczonych statków, zabezpieczających spłatę udzielonej pożyczki. Sprzedaż statków nie doszła do skutku, w wyniku rezygnacji nabywców. PLO i POL-LEVANT Sp. z o.o. utworzyły spółkę POL-Euro Sp. z o.o., do której wniesiono aporty oraz sprzedano ARP udziały nowej spółki. W ramach rozliczenia zadłużenia PLO w grudniu 2002 r. PLO przeniosła na ARP udziały w POL-Euro Sp. z o.o. o wartości 17,4 mln zł, a Agencja umorzyła część zobowiązania w kwocie 11,4 mln zł (odsetki za opóźnienie w spłacie pożyczki). Na podstawie uchwał NWZA dokonano podwyższenia kapitału PLO w 1999 r. (7 mln zł) i 2000 r. (13 mln zł). Restrukturyzacja zadłużenia pozwoliła na poprawę sytuacji ekonomicznej spółki, wykazującej w latach 1999-2000 stratę netto odpowiednio 137,3 mln zł oraz 130,4 mln zł, a począwszy od 2001 r. zysk netto, który w 2005 r. wyniósł 7,5 mln zł.

Zakłady Wyrobów Uszczelniających i Termoizolacyjnych POLONIT Sp. z o.o. w Łodzi. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła działania Spółki w zakresie wykorzystania pomocy finansowej udzielonej Spółce w latach 2000-2001 przez ARP z przeznaczeniem na restrukturyzację produkcji. ARP udzieliła Spółce dwóch pożyczek: w kwocie 300 tys. zł (umowa z 9 lutego 2000 r.) z przeznaczeniem na realizację „programu restrukturyzacji produkcji Spółki”, z terminem spłaty do 30 czerwca 2001 r., oraz w kwocie 1 100 tys. zł (umowa z 6 kwietnia 2001 r.) z przeznaczeniem na realizację „programu restrukturyzacji finansowej Spółki, w tym restrukturyzację zadłużenia”, z terminem spłaty do 30 kwietnia 2004 r. Pożyczka w kwocie 300 tys. zł została przeznaczona na pokrycie kosztów związanych z restrukturyzacją produkcji. Wdrożenie produkcji nowej generacji płyt uszczelniających o nazwie Polonit Carbo miało dawać od 2000 r. roczne przychody w wysokości 500 tys. zł. Wdrożenie produkcji włókienniczych wielowarstwowych materiałów drenażowych (mat), których roczną wartość produkcji oszacowano na 5 mln zł, miało dawać rocznie 0,5 mln zł zysku. Powyższe zamierzenia rzeczowo-finansowe nie zostały przez Spółkę zrealizowane, bowiem wartość sprzedaży płyt uszczelniających wyniosła w 2000 r. tylko 34 tys. zł. W następnych latach wartość sprzedaży stopniowo wzrastała osiągając 190 tys. zł w 2005 r. Natomiast wartość sprzedaży mat drenażowych w okresie 6 lat (2000-2005) wyniosła w sumie zaledwie 162 tys. zł. Spółka spłaciła z własnych środków do października 2000 roku 80 tys. zł rat pożyczki. W okresie od listopada 2000 r. do kwietnia 2001 r. Spółka zaprzestała spłacać dalsze raty, a pozostałe zobowiązanie wobec ARP uregulowano w kwietniu 2001 r. ze środków drugiej pożyczki. Pozostałą kwotę drugiej pożyczki wydatkowano w kwietniu i maju 2001 r. na zaległe zobowiązania wobec krajowych i zagranicznych dostawców materiałów i surowców. W wyniku nieregularnego i nieterminowego spłacania pożyczki zobowiązania Spółki wobec Agencji na koniec 2004 r. wyniosły 1 454 tys. zł. W dniu 28 grudnia 2004 r. podpisano umowę cesji wierzytelności pomiędzy ARP a „SEMA” Spółka z o.o. z siedzibą w Inowrocławiu, zgodnie z którą Agencja zbyła wierzytelność główną Polonitu, zaś oprocentowanie (175 tys. zł) i odsetki za opóźnienie wpłat (242 tys. zł) Agencja umorzyła. Spółka nie prowadziła odrębnej ewidencji wydatków finansowanych z pożyczek oraz nie sporządzała i nie przekazywała do ARP okresowych pisemnych sprawozdań w przedmiocie ich

wykorzystania, do czego była zobowiązana umową pożyczki. ARP w badanym okresie nie przeprowadzała w Spółce kontroli w zakresie wykorzystania przyznaných środków finansowych.

Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o. w Mielcu (PZL). W latach 1999 - 2006 (I kwartał) ARP udzieliła Spółce 13 pożyczek na łączną kwotę 64,6 mln zł, zawarła 7 umów poręczeń spłaty zaciągniętych przez Spółkę zobowiązań na łączną kwotę 29,6 mln USD i 72,5 mln zł oraz zawarła w 2005 r. umowę nazwaną umową wspólnego przedsięwzięcia, w której udział ARP określono na kwotę 22,6 mln zł. ARP była udziałowcem Spółki z udziałem przekraczającym 85%. Spółka od roku 2003 opracowała pięć planów restrukturyzacyjnych PZL. Plany te były realizowane w zakresie tzw. działań bezkosztowych, tj. nie wymagających nakładów finansowych oraz działań dotyczących likwidacji zbędnego majątku Spółki. Udzielana w okresie kontroli pomoc związana była z bieżącą działalnością Spółki, dotyczącą realizowanych kontraktów (7 pożyczek na łączną kwotę 25,6 mln zł) lub na uzupełnienie kapitału obrotowego (4 pożyczki na łączną kwotę 21 mln zł). Jedna pożyczka w kwocie 2 mln zł przeznaczona była na uzupełnienie wypłaty wynagrodzeń w październiku 2003 r., a cel pożyczki z czerwca 2005 r. określony został jako *finansowanie produkcji związanej z celami wojskowymi i obronnymi oraz na utrzymanie potencjału obronnego*. Wpływające z ARP środki z 11 pożyczek na łączną kwotę 48,6 mln zł, ewidencjonowane były tylko na koncie prowadzonym dla podstawowego rachunku bankowego Spółki, natomiast wydatki pokryte środkami z pożyczek nie były ewidencjonowane na odrębnych kontach księgowych. Wyodrębnienie rachunku bankowego dla ewidencjonowania środków pożyczki przewidywały jedynie dwie umowy, tj. umowa pożyczki z dnia 22 czerwca 2005 r. na finansowanie bieżącej działalności Spółki, związanej z produkcją wojskową i obroną na kwotę 16 mln zł oraz tzw. umowa wspólnego przedsięwzięcia z dnia 26 października 2005 r. przewidująca udział Agencji w wysokości 22,5 mln zł. Pożyczki wraz z należnymi odsetkami spłacane były w terminach i wysokościach wynikających z zawartych umów. Jedynie w trzech przypadkach dotyczących dwóch umów pożyczek nastąpiło opóźnienie od 3 do 35 dni w spłacie kapitału. ARP nie przeprowadzała, oprócz jednego przypadku, kontroli wykorzystania środków przez Spółkę. W tym jednym przypadku, dotyczącym pożyczki z dnia 22 czerwca 2005 r., ARP skontrolowała stan zabezpieczeń i wykorzystania otrzymanej pożyczki. W wyniku kontroli stwierdzony został brak cesji polisy umowy ubezpieczenia produkowanego samolotu. Spółka w wyznaczonym po kontroli terminie zawarła stosowną umowę cesji polisy.

Fabryka „Wagon” SA w upadłości. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła działania Zarządu Fabryki Wagon SA prowadzone w 2003 r. w celu przeprowadzenia restrukturyzacji Spółki, znajdującej się w stanie głębokiego kryzysu finansowego. Postępowanie restrukturyzacyjne wszczęte na podstawie *ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców* przez Prezesa ARP w wyniku nierzetelnych działań ówczesnego Zarządu Spółki, zostało umorzone w dniu 2 września 2003 r., bowiem Zarząd Spółki złożył w ARP niekompletny plan restrukturyzacji i nie uzupełnił braków w terminie określonym przez Prezesa Agencji. Nie przedsta-

wiono też zapowiadanego zmodyfikowanego planu restrukturyzacji. Uniemożliwiło to skorzystanie z pomocy publicznej, określonej przepisami ww. ustawy i wdrożenie działań sanacyjnych, a Spółka utraciła definitywnie możliwość regulowania swoich zobowiązań i w dniu 12 września 2003 r. została ogłoszona jej upadłość. Najwyższa Izba Kontroli nie wniosła uwag odnośnie działań podejmowanych przez Syndyka w celu uzyskania od ARP środków finansowych na dokończenie realizacji posiadanych zamówień na IV kwartał 2003 r. i rok 2004 dla PKP Cargo SA. Działania te stanowiły próbę restrukturyzacji i odzyskania trwałej płynności finansowej, ale zakończyły się niepowodzeniem. Pozwoliły jednak na kontynuowanie działalności gospodarczej w Fabryce do dnia 20 maja 2005 r., tj. do momentu sprzedaży inwestorowi przedsiębiorstwa Spółki. Przez ponad 1,5 roku utrzymano w Fabryce zatrudnienie na poziomie 1300 osób. Agencja w dniu 8 października 2003 r. udzieliła Fabryce pożyczki w wysokości 2 mln zł. Syndyk występowała do ARP o udzielenie kolejnych pożyczek w wysokości 2 mln zł (w dniu 25 listopada 2003 r.) i w wysokości 4 mln zł (w dniu 1 grudnia 2003 r.). Jednak zaproponowane przez Agencję warunki nie uzyskały akceptacji Rady Wierzycieli i Sędziego Komisarza. Drugiej pożyczki (w wysokości 5 mln zł) ARP udzieliła w dniu 22 grudnia 2003 r., z przeznaczeniem na zasilenie środków obrotowych niezbędnych do realizacji kontraktów z PKP Cargo SA. W umowie postanowiono, że z ww. kwoty Agencja potrąci kwoty należne z tytułu pierwszej pożyczki (kapitał, oprocentowanie i odsetki za opóźnienie). Zabezpieczeniem spłaty była cesja wierzytelności z tytułu dwóch kontraktów o wartości około 21 mln zł. Izba nie wniosła zastrzeżeń co do sposobu wykorzystania środków finansowych otrzymanych od ARP. Pożyczki nie uzdrowiły trwale złej sytuacji finansowej Fabryki, spowodowały jedynie chwilową poprawę niektórych wskaźników ekonomicznych. W późniejszym okresie, do dnia sprzedaży przez syndyka przedsiębiorstwa, Fabryka nie zdobyła nowych zamówień PKP Cargo SA.

3.2.8. REALIZACJA WNIOSKÓW POKONTROLNYCH

NIK pozytywnie oceniła realizację sześciu najistotniejszych wniosków (z siedmiu - wskazanych w punkcie 4.1. *Informacji*) z wcześniejszej kontroli NIK, stwierdzając uchybienia w realizacji jednego, ostatniego wniosku.

NIK w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 30 lipca 2004 r. skierowanym do Zarządu ARP SA wносиła m.in. o przeprowadzenie kontroli wykorzystania pożyczki udzielonej spółce E&K Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie. ARP SA przeprowadziła wprawdzie w dniu 15 września 2004 r. kontrolę, ale nie dokonano faktycznych ustaleń odnośnie sposobu wydatkowania pożyczki w kwocie 133 000 USD. W związku z tym, iż pożyczkobiorca dokonał częściowej spłaty zadłużenia (na koniec stycznia 2005 r. pozostawało do spłaty ponad 105 tys. USD), Agencja oceniła, że przeprowadzenie kolejnej kontroli w spółce nie było konieczne. Ograniczyła się do egzekwowania wszelkich zobowiązań wynikających z umowy pożyczki, które spółka E&K uregulowała w dniu 25 września 2005 r. W efekcie Agencja nie uzyskała informacji o faktycznym sposobie wydatkowania środków z udzielonej pożyczki.

4. INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI

4.1. Organizacja kontroli

Przygotowanie kontroli objęło analizę artykułów prasowych, biuletynów Sejmu RP, a także wcześniejszych kontroli NIK, dotyczących działalności ARP. Analizą objęto również raporty roczne Agencji dostępne na jej stronach internetowych.

Zakres kontroli obejmował kontrolę prawidłowości oraz kontrolę wykonania zadań (m.in. ocena skuteczności pomocy, sprawdzenie sposobu monitorowania skuteczności i efektywności pomocy).

Bazę podmiotów, spośród których wybierano jednostki do skontrolowania, stanowiła lista przedsiębiorstw, które pierwszą pomoc uzyskały w latach 1999-2003. Wynikało to z potrzeby dokonania oceny długoterminowych skutków udzielenia pomocy przez Agencję poszczególnym beneficjentom. Jednym z głównych kryteriów doboru jednostek do przedmiotowej kontroli była wielkość udzielonej im pomocy. Ponadto jednym z kryteriów doboru było niekontrolowanie jednostki w ostatnim okresie. Skarga złożona do NIK w czerwcu 2005 r. oraz publikacje prasowe, które wskazywały na znaczne prawdopodobieństwo wystąpienia działań niezgodnych z prawem, dodatkowo potwierdziły wytypowanie Fabryki Porcelany „Książ” SA do objęcia kontrolą.

Wcześniejsza kontrola

Celem szczegółowym kontroli było również sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych NIK sformułowanych po kontroli pt. *„Działalność Agencji Rozwoju Przemysłu SA na rzecz wspierania wybranych podmiotów gospodarczych”* nr KGP/41144-1/03 przeprowadzonej przez Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji. W ramach tej kontroli NIK przedstawiła następujące wnioski:

- 1) Zaniechanie przez ARP działalności gospodarczej niezwiązanej z restrukturyzacją przemysłu.
- 2) Objęcie monitoringiem i oceną sytuacji finansowej wszystkich zależnych i stowarzyszonych spółek z portfela Agencji.
- 3) Stosowanie trybu przetargu publicznego przy zbywaniu przez Agencję majątku o znacznej wartości.
- 4) Określenie, w formie pisemnej, kryteriów oraz trybu wyboru osób, niebędących pracownikami ARP, do reprezentowania ARP w radach nadzorczych spółek z portfela Agencji.
- 5) Dokumentowanie, w formie pisemnej, kryteriów decyzji o objęciu akcji/udziałów spółek prawa handlowego.
- 6) Określenie, w formie pisemnej, kryteriów podejmowania decyzji o zmianach personalnych w zarządach spółek zależnych oraz trybu i kryteriów wyboru nowych członków zarządów.
- 7) Przeprowadzenie kontroli wykorzystania pożyczki udzielonej spółce **E&K**.

Zarząd ARP w dniu 4 marca 2005 r. przekazał NIK informację o sposobie wykonania wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym. Wprowadzenie nowych procedur opisano wcześniej w rozdziale 2.3.1. (Procedury działania ARP SA).

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

W trakcie 15 kontroli zasięgnięto, w trybie art. 29 pkt 2 lit. f *ustawy o NIK*, informacji w czterech jednostkach niekontrolowanych. Odbyto dwie narady pokontrolne (w Zakładach Mechanicznych Mesko SA w Skarżysku Kamiennej i Zakładach Produkcji Specjalnej Pionki Sp. z o.o.). We wszystkich 15 jednostkach protokoły kontroli zostały podpisane przez ich kierowników bez zastrzeżeń.

Wystąpienia pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli przekazała, w trybie art. 60 *ustawy o NIK*, wystąpienia pokontrolne kierownikom 15 kontrolowanych jednostek, w tym do ARP skierowano dwa wystąpienia (po kontroli w Agencji oraz w Zakładach Polonit w Łodzi). W przypadku ośmiu wystąpień odstąpiono od sformułowania wniosków pokontrolnych:

- W trzech spółkach nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie (Celma Tools SA w Goleiszowie, Polskie Linie Oceaniczne SA w Gdyni, Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o.).
- W trzech spółkach znajdujących się w upadłości nie funkcjonowały Zarządy, a jedynie syndycy masy upadłości („GranMarCo” SA w upadłości w Nowej Rudzie, Fabryka Porcelany „Książ” SA w upadłości, Fabryka Wagon SA w upadłości w Ostrowie Wielkopolskim).
- Jedna spółka została sprywatyzowana (Zakłady Wyrobów Uszczelniających i Termoizolacyjnych Polonit Sp. z o.o. w Łodzi, wystąpienia skierowano do spółki i do Agencji) – zadłużenie wobec ARP zostało uregulowane, ARP zbyła posiadane udziały, nastąpiła zmiana władz Spółki, Spółka generuje zyski.

W pozostałych ośmiu wystąpieniach zawarto łącznie 20 wniosków pokontrolnych. Wnioski skierowane do Zarządu ARP przedstawiono w punkcie 2.3. *Informacji*, Ponadto, NIK wnioskowała o podjęcie następujących działań w wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do:

Prezesa Zarządu BieczDrew Sp. z o.o.

1. Opracowanie Przez Zarząd Spółki długoterminowego biznes planu.
2. Podjęcie działań w celu dokapitalizowania Spółki.

Zarządu ZSM Ursus Chełmno Sp. z o.o.

1. Podjęcie działań zmierzających do terminowej i całkowitej spłaty należności na rzecz Agencji.
2. Stosowanie się do postanowień zawartych w podpisanych umowach oraz dołączanie wymaganych dokumentów do wniosków o pożyczki z Agencji.

Zarządu Zakładów Mechanicznych Mesko SA w Skarżysku Kamiennej

1. Przestrzeganie wymogów Agencji dotyczących zawartości wniosków o pożyczki.
2. Wyeliminowanie przypadków wydatkowania pożyczek uzyskanych ze środków Agencji na finansowanie celów innych niż wynikające z podpisanych umów.
3. Dokumentowanie przekazywania Agencji sprawozdań z wykorzystania udzielonych pożyczek.

Prezesa Zarządu Fabryki Śrub i Elementów Złącznych Nowa Orneto Sp. z o.o.

1. Podjęcie działań celu wyegzekwowania należności Spółki oraz uregulowania jej zobowiązań, zwłaszcza wobec Agencji Rozwoju Przemysłu SA.

Prezesa Zarządu Zakładów Produkcji Specjalnej Pionki Sp. z o.o.

1. Wyeliminowanie przypadków wykorzystywania pożyczek niezgodnie z celem określonym w umowie.

Prezesa Zarządu Huty Stalowa Wola SA

1. Zweryfikowanie *Planu restrukturyzacji Huty Stalowa Wola SA* i dostosowanie go do obecnych warunków organizacyjnych i ekonomiczno – finansowych oraz konsekwentne jego realizowanie w celu przywrócenia HSW SA długotrwałej zdolności do konkutowania na rynku.
2. Uregulowanie kwestii spłaty wymagalnego zadłużenia wobec ARP.

Zarządu Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego Elektromontaż-Export SA.

1. Podjęcie działań niezbędnych do złożenia sprawozdań finansowych za lata 2002, 2003 i 2004 do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym RP Monitor Polski B.
2. Podjęcie działań niezbędnych do złożenia do ARP sprawozdania za IV kwartał 2005 r. oraz raportu końcowego z realizacji planu restrukturyzacji.
3. Podjęcie działań niezbędnych w celu zwrotu do ARP kwoty 7 030 486,87 zł, wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem ustalonym w *Umowie pożyczki UPP/42/2004*, wymagalnego kapitału pożyczki wraz z oprocentowaniem i odsetkami za zwłokę, wymagalnych zobowiązań wynikających z *Umowy o udzielenie poręczeń 91/04/upp*.
4. Dokonywanie dalszych spłat pożyczki zgodnie z harmonogramem.

W odpowiedziach na wystąpienia kierownicy jednostek kontrolowanych poinformowali o podjęciu działań w celu realizacji wszystkich wniosków. W szczególności Zarząd ARP SA poinformował o podjęciu w dniu 4 kwietnia 2007 r. uchwały Nr 293/XXVII/2007, w której wskazano właściwym jednostkom organizacyjnym Agencji sposób realizacji wniosków pokontrolnych NIK i polecono ich praktyczne wdrożenie.

Zawiadomienia do
Prokuratury

Działając na podstawie art. 63 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*²⁵ oraz art. 304 § 2 *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego*²⁶ NIK skierowała do Prokuratury trzy zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa:

- W wyniku przeprowadzonej w Fabryce Porcelany „Książ” Sp. z o.o. w upadłości w Wałbrzychu kontroli wykorzystania przez Spółkę w latach 2003 - 2004 pożyczki udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA, ujawniono fakty wskazujące na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 297 §2 *Kodeksu karnego*²⁷ przez Benona Mahlika – Prezesa Zarządu i Marię Karkosz – Członka Zarządu FP „Książ” Sp. z o.o., którzy w okresie od 27 kwietnia do 14 czerwca 2004 r., wbrew ciążącemu obowiązkowi wynikającemu z postanowień umowy pożyczki zawartej w dniu 19 grudnia 2003 r. pomiędzy ARP SA a FP „Książ” Sp. z o.o. na realizację zadań ujętych w planie restrukturyzacji Spółki, nie powiadomili ARP SA o powstaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wstrzymanie albo ograniczenie drugiej transzy pożyczki w kwocie 7 000 tys. zł, pomimo iż posiadali informacje o zagrożeniu w realizacji planu restrukturyzacji.
- W wyniku przeprowadzonej w Fabryce Porcelany „Książ” Sp. z o.o. w upadłości w Wałbrzychu kontroli wykorzystania przez Spółkę w latach 2003 - 2004 pożyczki udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA, ujawniono fakty wskazujące na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 62 §2 *Kodeksu karnego skarbowego*²⁸ przez osoby zatrudnione w FP „Książ” oraz w spółkach BGH Network SA i Porcelana Śląska Sp. z o.o., obie z siedzibą w Katowicach, które w okresie od 30 grudnia 2003 r. do 31 maja 2004 r. wystawiły nierzetelne faktury dotyczące fikcyjnych transakcji kupna i sprzedaży wyrobów porcelanowych pomiędzy ww. spółkami oraz posługiwały się tymi fakturami. W zakresie opisanych powyżej transakcji dokonano jednego przelewu ze środków FP „Książ” na kwotę 1 000 tys. zł na rzecz Porcelany Śląskiej Sp. z o.o. Kwota ta została zwrócona przez Porcelanę Śląską Sp. z o.o. w formie przelewów środków pieniężnych i wzajemnych kompensat w okresie od lutego do czerwca 2004 r.
- W wyniku przeprowadzonej w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym Elektromontaż – Export SA, ul. Ogrodowa 28/30 w Warszawie, kontroli wykorzystania przez Spółkę pomocy publicznej udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA, ujawniono fakty wskazujące na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 79 pkt 3 *ustawy o rachunkowości*²⁹ przez członków Zarządu PPH Elektromontaż-Export SA, którzy w latach 2003-2006 wbrew obowiązującym przepisom nie złożyli do ogłoszenia w Monitorze Polskim B rocznych sprawozdań finansowych Spółki za kolejne trzy lata, tj. 2002 r., 2003 r. i 2004 r.

²⁵ Tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm. Dalej: *ustawa o NIK*.

²⁶ Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.

²⁷ *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)

²⁸ *Ustawa z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy* (Dz. U. Nr 83, poz. 930 ze zm.)

²⁹ *Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości* (tj. Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 ze zm.).

Zlecenie kontroli

Działając na podstawie art. 12 pkt 3 *ustawy o NIK* zwrócono się do Urzędu Kontroli Skarbowej w Katowicach o przeprowadzenie kontroli doraźnej, w spółkach BGH Network SA i Porcelana Śląska Sp. z o.o., obie z siedzibą w Katowicach. Przeprowadzenie kontroli, o której mowa wyżej jest niezbędne w celu sprawdzenia prawidłowości ustalania i regulowania zobowiązań podatkowych ww. podmiotów. Dla osiągnięcia powyższego celu niezbędne jest przeprowadzenie badań kontrolnych obejmujących sprawdzenie transakcji dokonanych przez BGH Network SA i Porcelanę Śląską Sp. z o.o. z Fabryką Porcelany „Książ” Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu. Pismem z dnia 28 maja 2007 r. UKS w Katowicach poinformował o podjęciu wnioskowanej kontroli. Wstępne ustalenia mogą wskazywać na szereg nieprawidłowości mających wpływ na zobowiązania podatkowe, zarówno w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, jak i podatku od towarów i usług.

**Zawiadomienie do
CBA**

Na podstawie art. 63 *ustawy o NIK* oraz art. 3 *ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym*³⁰ poinformowano CBA o ustaleniach kontroli wykorzystania przez Fabrykę Porcelany „Książ” Sp. z o.o. w latach 2003-2004 pożyczki w kwocie 15 000 tys. zł udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA na restrukturyzację Spółki. Krytycznie ocenione przez NIK w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym w dniu 29 grudnia 2006 r. do syndyka FP „Książ” ustalenia, mogą być, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 *ustawy o CBA*, przedmiotem zainteresowania CBA. Dotyczy to zwłaszcza okoliczności pozyskania przez Zarząd FP „Książ” od ARP SA drugiej transzy pożyczki w kwocie 7 000 tys. zł. Powołany w ARP SA Zespół do sprawy oceny wykorzystania pierwszej transzy pożyczki zaproponował uruchomienie drugiej transzy pożyczki pomimo, iż do Agencji wpłynęła informacja z Dolnośląskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA o niewykonaniu przez Spółkę postanowień planu restrukturyzacyjnego. Realizacja tego planu była warunkiem koniecznym uruchomienia drugiej transzy pożyczki. ARP SA przed przekazaniem drugiej transzy pożyczki nie dokonała sprawdzenia informacji otrzymanej od Dolnośląskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA, lecz oparła się jedynie na wyjaśnieniach Zarządu Spółki, w których stwierdzono, że plan restrukturyzacyjny jest realizowany. Jak wykazała kontrola NIK, plan restrukturyzacyjny nie był realizowany przez Zarząd Spółki i nie było podstaw do przekazania drugiej transzy pożyczki. W związku z powyższym powstają wątpliwości dotyczące przekazania tych środków, które mogą wskazywać na wystąpienie zjawiska korupcji.

³⁰ Dz. U. Nr 104, poz. 708 ze zm. Dalej: *ustawa o CBA*.

5. ZAŁĄCZNIKI

- 5.1. Wykaz [skrótów](#)
- 5.2. Wykaz [skontrolowanych](#) podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole
- 5.3. Wykaz [organów](#), którym przekazano informację o wynikach kontroli
- 5.4. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, [odpowiedzialnych](#) za kontrolowaną działalność
- 5.5. Szczegółowe [tabele](#) i zestawienia liczbowe

5.1. Wykaz skrótów

ARP, Agencja	Agencja Rozwoju Przemysłu SA
CBA	Centralne Biuro Antykorupcyjne
CT	Celma Tools SA, Goleszów
DARR	Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
HSW	Huta Stalowa Wola SA
KE	Komisja Europejska
MSP	Ministerstwo Skarbu Państwa
NIK	Najwyższa Izba Kontroli
NWZA	Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy
PLO	Polskie Linie Oceaniczne SA
PZL	Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o.
RN	Rada Nadzorcza
RP	Rzeczpospolita Polska
SA	spółka akcyjna
Sp. z o.o.	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
UE	Unia Europejska
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WE	Wspólnota Europejska
WZA	Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy
ZPS	Zakłady Produkcji Specjalnej Pionki Sp. z o.o.
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

5.2. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole

1.	Agencja Rozwoju Przemysłu SA, Warszawa	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK
2.	Huta Stalowa Wola SA, Stalowa Wola	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK
3.	Elektromontaż Export SA, Warszawa	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK
4.	Fabryka Porcelany „Książ” SA w upadłości	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK
5.	Fabryka Wagon SA w upadłości, Ostrów Wielkopolski	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK
6.	ZSM Ursus Chełmno Sp. z o.o., Chełmno	Delegatura NIK w Bydgoszczy
7.	Polskie Linie Oceaniczne SA, Gdynia	Delegatura NIK w Gdańsku
8.	Celma Tools SA, Goleszów	Delegatura NIK w Katowicach
9.	Zakłady Mechaniczne Mesko SA, Skarżysko Kamienna	Delegatura NIK w Kielcach
10.	BieczDrew Sp. z o.o., Biecz	Delegatura NIK w Krakowie
11.	Zakłady Wyrobów Uszczelniających i Termoizolacyjnych Polonit Sp. z o.o., Łódź	Delegatura NIK w Łodzi
12.	Fabryka Śrub i Elementów Złącznych Nowa Orneta Sp. z o.o., Orneta	Delegatura NIK w Olsztynie
13.	Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o., Mielec	Delegatura NIK w Rzeszowie
14.	Zakłady Produkcji Specjalnej Pionki Sp. z o.o., Pionki	Delegatura NIK w Warszawie
15.	„GranMarCo” SA w upadłości, Nowa Ruda	Delegatura NIK we Wrocławiu

5.3. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
- 2) Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
- 3) Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
- 4) Prezes Rady Ministrów
- 5) Prezes Trybunału Konstytucyjnego
- 6) Prezes Narodowego Banku Polskiego
- 7) Rzecznik Praw Obywatelskich
- 8) Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Finansów
- 9) Minister Skarbu Państwa
- 10) Minister Gospodarki
- 11) Minister Pracy i Polityki Społecznej
- 12) Komisja Finansów Publicznych Sejmu RP
- 13) Komisja Gospodarki Sejmu RP
- 14) Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
- 15) Komisja Skarbu Państwa Sejmu RP
- 16) Komisja Gospodarki Narodowej Senatu RP

5.4. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

dczk. – do czasu zakończenia kontroli

	Jednostka kontrolowana	Pełniona funkcja	Imię i nazwisko	Okres
1.	Agencja Rozwoju Przemysłu SA, Warszawa	Prezes Zarządu Prezes Zarządu W-prezes Zarządu W-prezes Zarządu W-prezes Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu	Paweł Brzezicki Arkadiusz Krężel Aldona Wojtczak Stanisław Padykuła Jerzy Szymczak Michał Garapich Edward E. Nowak Adam Stolarz Elżbieta Niebisz Anna Malewicz Bronisława Kowalak Wiesław Olszewski Wiesław Weitz Krystyna Rosłanowska –Plichcińska Marek Zdrojewski	07.06.2006 – dczk. 11.08.1992 – 16.05.2006 20.03.2006 – 19.07.2006 13.12.1996 – 12.07.2001 27.04.1995 – 26.08.2000 19.01.2006 – dczk. 19.01.2006 – dczk. 19.01.2006 – dczk. 16.06.2005 – 06.02.2006 30.05.1996 – 19.01.2006 19.04.2002 – 19.01.2006 19.04.2002 – 19.01.2006 25.04.2002 – 30.06.2005 02.12.1991 – 26.08.2000 28.04.1999 – 27.04.2000
2.	Huta Stalowa Wola SA	Prezes Zarządu	Mirosław Bryska Jan Kiszka Andrzej Skarbek Ryszard Kardasz	02.06.2004 – dczk. 08.07.2002 – 02.06.2004 27.06.2002 – 04.07.2002 26.06.1999 – 27.06.2002
3.	Elektromontaż Export SA, Warszawa	Prezes Zarządu Prezes Zarządu W-prezes Zarządu W-prezes Zarządu W-prezes Zarządu W-prezes Zarządu W-prezes Zarządu Członek Zarządu	Zdzisław Konrad Jerzy Lewandowski Marek Sypek Romuald Wierciński Jarosław Sobkowiak Lech G. Purzycki Henryk Kowalik Janina Samuelowicz	29.08.2006 – dczk. 1999 – 29.08.2006 03.08.2006 – – dczk. 1999 – 03.08.2006 14.06.2003 – 18.03.2004 22.02.2003 – 13.06.2003 1999 – 21.02.2003 20.09.2004 – 29.08.2006
4.	Fabryka Porcelany „Książ” SA w upadłości	Prezes Zarządu Prezes Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu	Wiesława Koniówka Benon Malik Tadeusz Choczaj Karkosz Maria	01.07.2004 – 05.07.2004 01.12.2002 – 30.06.2004 01.05.1997 – 23.05.2004 18.03.2004 – 31.10.2004
5.	Fabryka Wagon SA w upadłości , Ostrów Wielkopolski	Syndyk masy upadłości Spółki (Zarząd nie Funkcjonował)	Elżbieta Kosewska-Kędzior	12.09.2003 – dczk.
6.	ZSM Ursus Chełmno Sp. z o.o.	Prezes Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu	Piotr Mittelstaedt Henryk Bobrowski Marek Jeziorski	01.12.1998 – dczk. 01.12.1998 – dczk. 01.12.1998 – dczk.
7.	Polskie Linie Oceaniczne SA, Gdynia	Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu	Andrzej Osiecimski Aldona Wojtczak Krzysztof Kremky Stanisława Gatz	04.05.2004 – dczk 12.02.2002 do 04.05.2004 01.10.1999 do 12.02.2002 01.07. do 30.09.1999
8.	Celma Tools SA, Goleszów	Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu	Zbigniew Zeman Ryszard Grenda Michał Michalczewski	01.07.2004 – dczk. 27.10.2003 – 30.06.2004 07.08.2001 – 27.10.2003

	Jednostka kontrolowana	Pełniona funkcja	Imię i nazwisko	Okres
9.	Zakłady Mechaniczne Mesko SA, Skarżysko Kamienna	Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu W-prezes Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu Członek Zarządu	Piotr Mazurek Artur Łysakowski Waldemar Skowron Andrzej Piątek Ryszard Brodziak Waldemar Skowron Piotr Jaromin Władysław Minior Jarosław Cieślik Remigiusz Prześlak Witold Wojciechowski	21.05.2003 – dczk. 25.07.2002 – 21.05.2003 29.05.1999 – 25.07.2002 29.05.1999 – 29.05.1999 30.07.2002 – 21.05.2003 25.06.2003 – dczk. 04.07.1998 – 29.05.1999 20.09.2003 – dczk. 17.05.1997 – 29.11.2001 14.12.2001 – 25.07.2002 07.01.2000 – 25.07.2002 10.06.1999 – 29.11.2001 01.08.1998 – 10.12.1999
10.	BieczDrew Sp. z o.o., Biecz	Prezes Zarządu Prezes Zarządu	Krzysztof Trochim Zenon Krauze	28.02.2003 – dczk. 20.12.2001 – 28.02.2003
11.	Zakłady Wyróbów Uszczelniających i Termoizolacyjnych Polonit Sp. z o.o., Łódź	Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu	Józef Bytner Andrzej Bieńkowski Grzegorz Lewandowski Henryk Stępka	25.03.2005 – dczk. 17.09.2004 – 24.03.2005 17.01.2001 – 17.09.2004 1997 – 17.01.2001
12.	Fabryka Śrub i Elementów Złącznych Nowa Orneta Sp. z o.o., Orneta	Prezes Zarządu	Walenty Fiodorowicz	05.03.1999 – dczk.
13.	Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o.	Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu po Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu	Janusz Zakręcki Zbigniew Działowski Stanisław Wójtowicz Kazimierz Strugała Andrzej Szortyka Daniel Romański	27.09.2005 – dczk 28.11.2003 – 26.09.2005 16.04.2003 – 27.11.2003 31.03.2003 – 15.04.2003 09.08.2001 – 30.03.2003 19.10.1998 – 08.08.2001
14.	Zakłady Produkcji Specjalnej Pionki Sp. z o.o.	Prezes Zarządu	Jerzy Cukierski	29.08.2003 – dczk.
15.	„GranMarCo” SA w upadłości, Nowa Ruda	Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu Prezes Zarządu Członek Zarządu	Wiesław Szarek Marian Górniewicz Krzysztof Rozenberg Grzegorz Jakubowski Roman Liwosz	19.09.2004 – 13.02.2005 09.05.2004 – 18.09.2004 01.10.2003 – 08.05.2004 01.03.1994 – 01.10.2003 01.03.1994 – 13.02.2005

5.5. Szczegółowe tabele i zestawienia liczbowe

Przykładowe stopy oprocentowania pożyczek udzielonych przez ARP

(oznaczenia: skr. NBP = stopa kredytu refinansowego ustalana przez RPP; W6M = stopa WIBOR 6M)

Podmiot	Data	Kwota w zł	Subkonto	Oprocentowanie
1. Celma Elektronarzędzia SA, Goleszów	24.08.2000	2 500 000	nie	1,10 skr. NBP
	15.10.2002	500 000	nie	1,10 skr. NBP
2. Zakłady Wyrobów Uszczelniających i Termoizolacyjnych Polonit Sp. z o.o., Łódź	06.04.2001	1 100 000	nie	0,85 skr. NBP
3. Fabryka Śrub i Elementów Złącznych Nowa Orneta Sp. z o.o.	16.11.2000	900 000	nie	1,00 skr. NBP
	31.08.2001	450 000	nie	1,00 skr. NBP
4. Zakłady Produkcji Specjalnej, Pionki	24.04.2001	500 000	nie	1,00 skr. NBP
	13.08.2001	2 000 000	nie	0,25 skr. NBP
	20.05.2002	3 500 000	nie	13,96% od 01.01.2003 9%
	28.01.2004	2 000 000	nie	W6M + 4 pkt%
	24.01.2005	2 500 000	nie	W6M + 4 pkt%
5. Huta Stalowa Wola – Zakład Mechaniczny Sp. z o.o., Stalowa Wola	27.12.1999	3 352 041	nie	0,50 skr. NBP
6. Huta Stalowa Wola SA, Stalowa Wola	06.04.2000	2 684 041	nie	0,50 skr. NBP
	28.08.2003	40 000 000	nie	9%
	15.07.2004	35 000 000	nie	9%
7. PPHU Elektromontaż Eksport SA, Warszawa	07.11.2003	260 000	nie	W6M + 6 pkt %
	05.03.2004	19 000 000	nie	W6M + 1 pkt %
	01.08.2003	1 000 000	nie	W6M + 6 pkt %
8. Fabryka Wagon SA, Ostrów Wielkopolski	08.10.2003	2 000 000	nie	W6M + 4 pkt%
	22.12.2003	5 000 000	nie	W6M + 4 pkt%
9. Fabryka Porcelany „Książ” Sp. z o.o.	19.12.2003	15 000 000	nie	W6M + 1 pkt%
10. ZSM Ursus Sp. z o.o. Chełmno	17.02.2000	3 378 000	nie	0,25 skr. NBP
	14.07.2000	2 570 000	nie	0,80 skr. NBP
	9.02.2001	350 000	nie	1,00 skr. NBP
11. Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o., Mielec	08.06.1999	2 000 000	nie	0,50 skr. NBP
	22.06.1999	2 800 000	nie	0,50 skr. NBP
	07.07.1999	2 000 000	nie	0,50 skr. NBP
	26.11.1999	2 500 000	nie	0,50 skr. NBP
	11.03.1999	5 000 000	nie	0,83 skr. NBP
	23.04.1999	4 500 000	nie	0,50 skr. NBP
	09.10.2003	6 800 000	nie	W6M + 4 pkt %
	05.11.2003	2 000 000	nie	W6M + 4 pkt %
	07.06.2004	7 000 000	nie	W6M + 4 pkt %
	27.09.2004	2 000 000	nie	W6M + 4 pkt %
	16.03.2005	4 000 000	nie	W6M + 4 pkt %
	22.06.2005	16 000 000	tak	6,24%
	31.08.2005	8 000 000	nie	W6M + 4 pkt %
12. Zakłady Metalowe Mesko SA, Skarżysko Kamienna	18.02.1999	4 000 000	tak	0,75 skr. NBP
	01.06.1999	6 000 000	tak	0,75 skr. NBP
	25.02.2000	1 850 000	tak	0,75 skr. NBP
	09.05.2000	5 000 000	tak	0,75 skr. NBP
	20.11.2000	3 000 000	tak	0,90 skr. NBP
	08.03.2001	5 000 000	tak	0,90 skr. NBP
	17.08.2001	2 500 000	nie	1,00 skr. NBP
	08.02.2002	3 000 000	nie	15%
	25.04.2002	8 000 000	nie	W6M + 4 pkt %
	15.12.2003	30 000 000	nie	W6M + 2 pkt %

Wsparcie finansowe udzielone przez ARP w latach 1999 – 2006 I półrocze [tys. zł]

Lp	Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	I pół.2006
1	Udzielone pożyczki (ogółem) według źródeł finansowania, w tym:	109 675,0 + do 5 mln USD	89 590,6	39 135,4	28 518,9	366 172,1	246 600,0	89 800,0	60 000,0
1.1.	EFSAL	19 250,0	14 249,0	3 255,0	-	1 500,0	27 200,0	-	-
1.2.	z celowego dokapitalizowania ARP	59 275,0	40 102,0	16 650,0	17 000,0	332 512,1	198 500,0	47 300,0	40 000,0
1.3.	inne środki własne	31 150,0	32 054,0	6 130,0	5 051,6	32 160,0	20 900,0	42 500,0	20 000,0
1.4.	pozostałe	+ do 5 mln USD	3 185,6	13 100,4	6 467,3	-	-	-	-
2.	Salda kapitału wypłaconych pożyczek na koniec okresu (ogółem), w tym:	76 502,4	85 558,5	75 920,1	84 172,0	254 566,9	380 384,2	451 710,7	469 636,6
2.1.	EFSAL	9 473,2	18 587,2	20 937,0	25 957,4	22 084,4	20 213,9	28 973,1	31 857,9
2.2.	z celowego dokapitalizowania ARP	34 986,0	19 766,5	18 386,5	14 816,5	172 205,9	320 050,1	381 060,1	393 643,7
2.3.	inne środki własne	15 450,0	28 738,6	13 786,6	15 625,3	36 505,7	22 280,5	27 016,2	30 949,3
2.4.	pozostałe	16 593,2	18 466,2	22 810,0	27 772,8	23 770,9	17 839,7	14 661,3	13 185,7
3.	Dokapitalizowanie przez Agencję	70 815,2	138 469,2	26 879,5	26 319,8	130 775,5	562 528,5	470 199,2	80 504,2

Wybrane dane ekonomiczno – finansowe ARP SA za lata 1999 – 2006 I półrocze [tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	I pół.2006
1.	Kapitały własne ARP, w tym;	661 752,4	837 452,2	914 651,2	1 158 027,7	1 896 044,0	2 525 770,0	2 872 476,0	2 965 480,5
1.1.	kapitał zakładowy	214 674,0	351 228,0	427 653,0	659 357,0	1 375 231,0	2 086 159,0	2 125 711,0	2 125 711,0
2.	Przyrost kapitału własnego, z tego:	133 521,0	175 699,8	77 199,0	243 376,5	738 016,3	629 726,0	346 706,0	93 004,5
2.1.	zarejestrowanego kapitału zakładowego	100 000,0	136 554,0	76 425,0	231 704,0	715 874,0	710 928,0	39 552,0	0,0
3.	Przychody ogółem, w tym:	1 027 324,8	253 662,4	141 176,4	196 756,2	199 318,2	156 064,5	300 159,2	133 011,9
3.1.	przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	23 036,3	43 095,2	52 596,8	37 954,5	47 099,6	52 004,5	57 805,8	26 572,7
3.2.	pozostałe przychody operacyjne	55 643,3	92 565,0	44 826,6	106 706,8	27 811,7	53 391,1	71 057,4	19 632,2
3.3.	przychody finansowe	948 645,2	118 002,2	43 753,0	52 094,9	124 406,9	50 668,9	171 296,0	86 807,0
4.	Koszty ogółem, w tym:	967 059,2	196 237,6	125 629,1	172 319,1	187 684,1	154 486,7	250 993,6	105 483,1
4.1.	koszty działalności operacyjnej w tym:	46 747,2	65 899,4	51 080,3	47 397,7	61 006,1	57 003,6	59 617,4	27 030,1
4.1.1.	koszty ogólnego zarządu w tym:	34 864,8	40 104,0	44 791,9	46 054,3	53 834,2	55 233,3	56 121,8	26 482,6
4.1.1.1.	wynagrodzenia	12 894,7	15 300,1	15 706,7	16 505,3	19 822,6	20 571,6	21 042,1	9 514,0
4.2.	pozostałe koszty operacyjne	25 254,3	18 100,5	27 066,4	31 345,7	29 702,3	19 867,5	61 713,3	41 288,0
4.3.	koszty finansowe	895 057,7	112 237,7	47 482,4	93 575,7	96 975,7	77 615,6	129 662,9	37 165,0
5.	Zysk brutto na działalności gospodarczej	60 265,6	57 424,8	15 547,3	24 437,1	11 634,1	1 577,8	49 165,6	27 528,8
6.	Zysk netto	35 428,4	41 073,0	2 970,9	8 309,7	8 647,4	1 391,6	8 635,0	12 379,9